

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

PLAN DJELOVANJA U PODRUČJU
PRIRODNIH NEPOGODA
2024.

1. Sadržaj

2.	UVOD	5
3.	MOGUĆE UGROZE NA PODRUČJU BRODSKO – POSAVSKE ŽUPANIJE	6
4.	ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA I UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA.....	7
4.1.	POVIJESNI POKAZATELJI	8
4.2.	UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA	10
5.	SUSTAV NOSITELJA MJERA U ODGOVORU NA PRIRODNE NEPOGODE	12
6.	PRIRODNA NEPOGODA – POTRES.....	15
6.1.	POTRES - ODREĐIVANJE VJEROJATNOSTI DOGAĐAJA	19
6.2.	POTRES - ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	20
6.3.	POTRES – KARTA PRIJETNJE	20
6.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – POTRES	21
6.4.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	21
6.4.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	21
6.4.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	23
6.4.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	24
6.4.5.	ŽURNA POMOĆ	24
6.4.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	25
6.5.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	27
7.	PRIRODNA NEPOGODA – OLUJNI I ORKANSKI VJETAR.....	30
7.1.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – OLUJNI I ORKANSKI VJETAR 32	
7.1.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	32
7.1.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	33
7.1.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	34
7.1.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	35
7.1.5.	ŽURNA POMOĆ	36
7.1.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	37
7.2.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	40
8.	PRIRODNA NEPOGODA – POŽAR	42
8.1.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – POŽAR.....	43
8.1.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	43
8.1.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	44
8.1.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	45
8.1.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	46
8.1.5.	ŽURNA POMOĆ	47
8.1.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	47
8.2.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	48
9.	PRIRODNA NEPOGODA – POPLAVA	50
9.1.	POPLAVA - ODREĐIVANJE VJEROJATNOSTI DOGAĐAJA	59
9.2.	POPLAVA - ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	60
9.3.	POPLAVA – KARTA PRIJETNJE.....	60
9.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – POPLAVA	61
9.4.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	61
9.4.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	61
9.4.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	62
9.4.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	64
9.4.5.	ŽURNA POMOĆ	64
9.4.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	65
3.2	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	66
10.	PRIRODNA NEPOGODA – SUŠA –	69
10.1.	PRIRODNA NEPOGODA – SUŠA – VJEROJATNOSTI DOGAĐAJA	72

10.2.	PRIRODNA NEPOGODA – SUŠA – ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	73
10.3.	PRIRODNA NEPOGODA – SUŠA – KARTA PRIJETNJE	73
10.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – SUŠA	74
10.4.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	74
10.4.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	74
10.4.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	75
10.4.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	77
10.4.5.	ŽURNA POMOĆ	77
10.4.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	78
10.5.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	80
11.	PRIRODNA NEPOGODA – TUČA –	82
11.1.	PRIRODNA NEPOGODA – TUČA – VJEROJATNOSTI DOGAĐAJA.....	84
11.2.	PRIRODNA NEPOGODA – TUČA – ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	85
11.3.	PRIRODNA NEPOGODA – TUČA – KARTA PRIJETNJE	85
11.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – TUČA.....	86
11.4.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	86
11.4.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	86
11.4.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	87
11.4.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI	89
11.4.5.	ŽURNA POMOĆ	89
11.4.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	90
11.5.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	91
12.	PRIRODNA NEPOGODA – MRAZ –	93
12.1.	PRIRODNA NEPOGODA – MRAZ – VJEROJATNOSTI DOGAĐAJA	95
12.2.	PRIRODNA NEPOGODA – MRAZ – ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	96
12.3.	PRIRODNA NEPOGODA – MRAZ – KARTA PRIJETNJE	96
12.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – MRAZ.....	97
12.4.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	97
12.4.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	97
12.4.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	99
12.4.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI ..	100
12.4.5.	ŽURNA POMOĆ	100
12.4.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	101
12.5.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	102
13.	PRIRODNA NEPOGODA – IZVANREDNO VELIKA VISINA SNIJEGA –	104
13.1.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – IZVANREDNO VELIKA VISINA SNIJEGA	107
13.1.1.	PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	107
13.1.2.	PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	107
13.1.3.	KONAČNA PROCJENA ŠTETE	109
13.1.4.	POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI ..	110
13.1.5.	ŽURNA POMOĆ	110
13.1.6.	NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	111
13.2.	PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	112
14.	PRIRODNA NEPOGODA – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA –	114
14.1.	PRIRODNA NEPOGODA – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA – VJEROJATNOST DOGAĐAJA.....	117
14.2.	PRIRODNA NEPOGODA – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA – ZBIRNA OCJENA POSLJEDICA	117
14.3.	PRIRODNA NEPOGODA – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA – KARTA PRIJETNJE	118
14.4.	POPIS MJERA I NOSITELJA MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA –	118

14.4.1. PROGLAŠENJE PRIRODNE NEPOGODE	118
14.4.2. PRVA PROCJENA ŠTETE – PRIJAVA OŠTEĆENIKA I UNOS PODATAKA U REGISTAR ŠTETA.....	119
14.4.3. KONAČNA PROCJENA ŠTETE	120
14.4.4. POTVRDA KONAČNE PROCJENE, ODREĐIVANJE KRITERIJA I NAČINA DODJELE SREDSTAVA POMOĆI ..	121
14.4.5. ŽURNA POMOĆ	122
14.4.6. NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTAJANJA PRIRODNE NEPOGODE NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI	122
14.5. PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPRJEČAVANJE STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA	123
15. DRUGE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA, ZNANSTVENIM USTANOVAMA I STRUČNJACIMA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA.....	125
15.1. SURADNJA SA NADLEŽNIM TIJELIMA NA RAZINI EUROPSKE UNIJE	125
15.2. SURADNJA SA NADLEŽNIM TIJELIMA NA NACIONALNOJ RAZINI	125
15.3. SURADNJA SA NADLEŽNIM TIJELIMA NA LOKALNOJ RAZINI I OSTALIM STRUČNJACIMA ZA PRIRODNE NEPOGODE.....	128
15.3.1. EDUKACIJA	132
15.3.2. PODRŠKA OSOBAMA S INVALIDITETOM TIJEKOM OPASNOSTI, KRIZNIH SITUACIJA I KATASTROFA	133
15.3.3. KORIŠTENJE DIGITALNIH TEHNOLOGIJA U SVRHU JAČANJA ODGOVORA NA PRIRODNE NEPOGODE ..	134
15.3.4. TERMINSKI PLAN I PROCJENA FINACIJSKIH SREDSTAVA	135
16. IZVORI FINANCIRANJA.....	139
16.1. IZVORI SREDSTAVA POMOĆI ZA UBLAŽAVANJE I DJELOMIČNO UKLANJANJE POSLJEDICA PRIRODNIH NEPOGODA	139
16.2. IZVORI SREDSTAVA ZA ŽURNU POMOĆ	139
16.3. IZVORI SREDSTAVA ZA RAZVOJ SUSTAVA	139
16.4. IZVJEŠĆA , REGISTAR ŠTETA I NADZOR.....	140
16.5. TROŠKOVI ANGAŽIRANIH PRAVNIH OSOBA I REDOVNIH SLUŽBI.....	141

2. UVOD

Hrvatski sabor donio je 2019. godine Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“ broj 16/19). Navedenim propisom propisana je obveza JLP(R)S izrade Plana djelovanja za sljedeću kalendarsku godinu do 30. studenog tekuće godine radi određenja mjera i postupanja djelomične sanacije šteta od prirodnih nepogoda.

U skladu sa propisanom obvezom Brodsko – posavske županije (u daljnjem tekstu: Županija) donijela je Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda (u daljnjem tekstu: Plan).

Plan djelovanja obuhvaća:

1. popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode
2. procjenu osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva
3. sve druge mjere koje uključuju suradnju s nadležnim tijelima određenim Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ili drugih tijela, znanstvenih ustanova i stručnjaka za područje prirodnih nepogoda.

Zbog učestalosti prirodnih nepogoda, utjecaja klimatskih promjena i činjenice kako se Republika Hrvatska godinama nalazi u vrhu članica Europske unije po izdvajanju za sanaciju šteta, Županija svake godine proaktivno usklađuje Plan kako bi unaprijedio sustav odgovora u skladu sa svojim mogućnostima i u okviru svojih ovlasti.

Zakonske odredbe:

1. *Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“ broj 16/19),*
2. *Pravilnik o registru šteta od prirodnih nepogoda („Narodne novine“ broj 65/19)*

3. MOGUĆE UGROZE NA PODRUČJU BRODSKO – POSAVSKE ŽUPANIJE

Prirodnom nepogodom, smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi ili u okolišu.

Prirodnom nepogodom smatraju se:

1. potres
2. olujni i orkanski vjetar
3. požar
4. poplava
5. suša
6. tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom
7. mraz
8. izvanredno velika visina snijega
9. snježni nanos i lavina
10. nagomilavanje leda na vodotocima
11. klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta
12. druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

TABLICA 1: ODABIR PRIRODNIH NEPOGODA

<i>r.b.</i>	<i>Prirodna nepogoda</i>
1.	potres
2.	olujni orkanski vjetar
3.	požar
4.	poplava
5.	suša
6.	tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom
7.	mraz
8.	izvanredno velika visina snijega
9.	klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta

Planom djelovanja od prirodnih nepogoda uređuje se popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastanka prirodne nepogode, procjena osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva i druge mjere koje uključuju suradnju s nadležnim tijelima određenim Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda i/ili drugih tijela, znanstvenih ustanova i stručnjaka za područje prirodnih nepogoda.

4. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA I UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA

U 2023. godini do izrade ovog dokumenta na području Brodsko-posavska županija proglašena je jedna prirodna nepogoda:

- prirodna nepogoda izazvana olujnim nevremenom, praćenim jakim udarima vjetra i obilnom kišom na građevinskim i infrastrukturnim objektima te poljoprivrednim kulturama, naročito višegodišnjim nasadima - voćnjacima i vinogradima na području općina: Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Davor, Donji Andrijevići, Dragalić, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klakar, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibirj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo, Velika Kopanica, Vrbje, Vrpolje i gradova: Slavonski Brod i Nova Gradiška. Uslijed olujnog nevremena, praćenog jakim udarima vjetra i obilnom kišom, a na pojedinim područjima i tučom na navedenom području nanesene su velike materijalne štete na građevinskim i infrastrukturnim objektima te poljoprivrednim kulturama, naročito na višegodišnjim nasadima voćnjaka i vinograda dana 19. srpnja 2023. godine.

U Planu djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2024. godinu fokus će biti i dalje na razvoju sustava odgovora za prirodne nepogode kroz:

- Usklađivanje Plana djelovanja u području prirodnih nepogoda sa ocjenama rizika kao i sa preporukama za razvoj sustava pruženim u Procjeni rizika od velikih nesreća za područje Brodsko-posavske županije usvojenoj na sjednici Županijske skupština održane 11. srpnja 2022. godine
- Usklađivanje Plana djelovanja u području prirodnih nepogoda sa Planom razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021.-2027.godine.

Osim navedenih dokumenata, uzima se u obzir daljnja usklađenost sa Okvirom za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija za period od 2015.-2030. godine, Akcijskim planom, Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i Preporukom Pravobranitelja za osobe s invaliditetom, kao i drugim nadnacionalnim i nacionalnim dokumentima.

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

<i>2018. godina. Procijenjena šteta: 43.950.818,63 kn</i>																						
Olujno nevrijeme s tučom				X										X		X						
Poplava		X																				
Tuča																				X		
Klizišta		X																				
<i>2019. godina. Procijenjena šteta: 62.060.776,54 kn</i>																						
Olujno nevrijeme s tučom			X	X		X	X							X		X		X				
<i>2020. godina. Procijenjena šteta: 50.515.574,05 kn.</i>																						
Mrz	X	X		X		X	X	X	X	X				X	X	X		X		X	X	X
Olujno nevrijeme s tučom		X	X	X						X						X	X		X			

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća za Brodsko - posavsku županiju

4.2. Utjecaj klimatskih promjena

Prirodne nepogode kao što je potres ne mogu se predvidjeti, ali se jačina posljedica koje ostavljaju iza sebe može umanjiti kroz niz različitih mjera i sustavnu suradnju svih dionika.

Što se tiče ostalih prirodnih nepogoda, iako se pojavnost istih ne može isključivo vezati za klimatske promjene, bitno je istaknuti njihov utjecaj, kao i porast negativnih posljedica koje uzrokuju.¹

Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu očekuje se niz promjena u klimi pod uvjetom da se poduzmu mjere za ublažavanje i prilagodbu.²

Tablica 3: Projekcije klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. – 2000.

Klimatski parametar	Projekcije buduće klime prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. – 2000. godine dobivene klimatskim modeliranjem	
	2011. – 2040.	2041. – 2070.
OBORINE	Srednja godišnja količina: malo smanjenje (osim manji porast u SZ Hrvatskoj)	Srednja godišnja količina: daljnji trend smanjenja (do 5 %) u gotovo cijeloj Hrvatskoj osim u SZ dijelovima
	Sezone: različit predznak; zima i proljeće u većem dijelu Hrvatske manji porast + 5 – 10 %, a ljeto i jesen smanjenje (najviše – 5 – 10 % u J Lici i S Dalmaciji)	Sezone: smanjenje u svim sezonama (do 10 % gorje i S Dalmacija) osim zimi (povećanje 5 – 10 % S Hrvatska)
	Smanjenje broja kišnih razdoblja (osim u središnjoj Hrvatskoj gdje bi se malo povećao). Broj sušnih razdoblja bi se povećao	Broj sušnih razdoblja bi se povećao
SNJEŽNI POKROV	Smanjenje (najveće u Gorskom kotaru, do 50 %)	Daljnje smanjenje (naročito planinski krajevi)
POVRŠINSKO OTJECANJE	Nema većih promjena u većini krajeva; no u gorskim predjelima i zaleđu Dalmacije smanjenje do 10 %	Smanjenje otjecanja u cijeloj Hrvatskoj (osobito u proljeće)

¹ Međuvladin panel o klimatskim promjenama definira klimatsku promjenu kao „...svaka promjena u klimi tijekom vremena, bilo zbog prirodnih promjena ili promjena koje su rezultat ljudskih aktivnosti.“ Definicija klimatskih promjena prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) se posebno oslanja na ljudsko djelovanje kao: „promjena klime koja se pripisuje izravno ili neizravno ljudskim aktivnostima koje mijenjaju sastav globalne atmosfere i koja je, pored prirodnih klimatskih varijabilnosti, promatrana tijekom usporedivih razdoblja.“ Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu.

² Prilikom izrade Strategije prilagodbe klimatskim promjenama razmatrana su dva klimatska scenarija. Scenarij RCP4.5 koji previđa poduzimanje mjera za ublaženje i prilagodbu i RCP. 8.5 kod kojeg se ne predviđaju značajnije mjere ublaženja i prilagodbe. Mjere određene Strategijom prilagodbe oslanjaju se na scenarij RCP4.5, stoga je isti uvršten i u ovaj dokument.

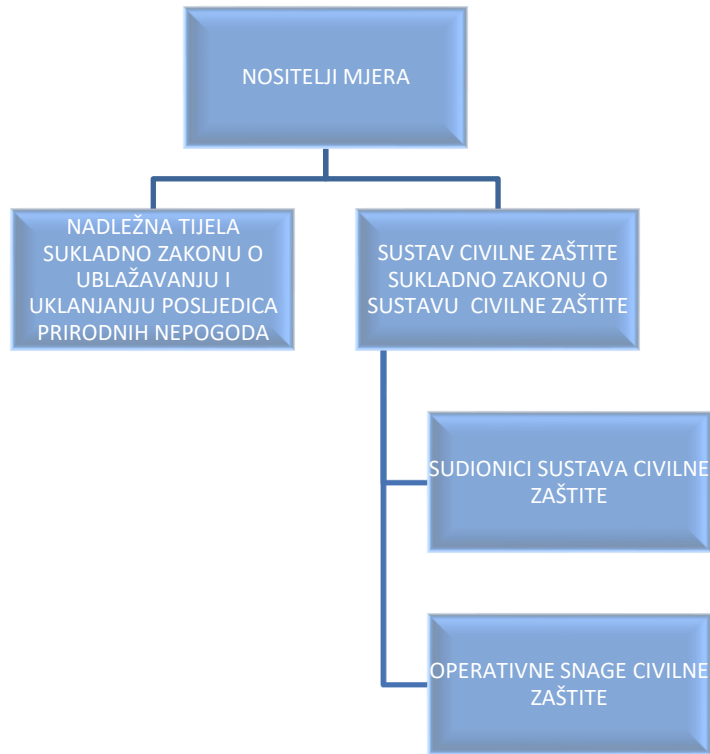
TEMPERATURA ZRAKA		Srednja: porast 1 – 1,4 °C (sve sezone, cijela Hrvatska)	Srednja: porast 1,5 – 2,2 °C (sve sezone, cijela Hrvatska – naročito kontinent)
		Maksimalna: porast u svim sezonama 1 – 1,5 °C	Maksimalna: porast do 2,2 °C u ljeto (do 2,3 °C na otocima)
		Minimalna: najveći porast zimi, 1,2 – 1,4 °C	Minimalna: najveći porast na kontinentu zimi 2,1 – 2,4 °C; a 1,8 – 2 °C primorski krajevi
EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI	Vrućina (broj dana s Tmax > +30 °C)	6 do 8 dana više od referentnog razdoblja (referentno razdoblje: 15 – 25 dana godišnje)	Do 12 dana više od referentnog razdoblja

Svi prethodno navedeni faktori uzeti su u obzir prilikom izrade dokumenta, kao i niz međunarodnih, državnih i županijskih dokumenta koji su izuzetno značajni za odgovor na prirodne nepogode. Nadalje, prilikom izrade planskog dokumenta bilo je bitno uzeti u obzir kako su Republiku Hrvatsku u izuzetno kratkom razdoblju pogodili razorni potresi koji su imali za posljedicu ljudske žrtve i iznimno visoku imovinsku štetu, a zbog globalne situacije sve planske aktivnosti moraju biti razmjerne mogućnostima.

Ovisno o intenzitetu prirodne nepogode, uvijek je moguće naknadno donošenje dodatnih mjera od strane nadležnih tijela koje će utjecati ili na postupak obrade šteta ili na propisivanje drugih mjera koje se u ovom trenutku ne mogu predvidjeti.³

³ Nakon prvog potresa u Zagrebu rok za podnošenje prijave inicijalno je bio produljen izvan standardnih rokova zbog pandemije virusom COVID -19.

5. SUSTAV NOSITELJA MJERA U ODGOVORU NA PRIRODNE NEPOGODE

Grafički prikaz 1: Sustav nositelja mjera

Nositelji mjere u odgovoru na prirodne nepogode razvrstavaju se u dvije skupine:

- Nositelji mjera koji sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ovlašteni su za proglašenje prirodne nepogode, procjenu štete od prirodne nepogode, dodjeljivanje pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih na području Republike Hrvatske, unošenje i vođenje podataka u Registru šteta od prirodnih nepogoda (u daljnjem tekstu: Registar šteta) te postupaju u drugim pitanjima u vezi s dodjelom pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda.

Nadležna tijela za provedbu Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda su:

- Vlada Republike Hrvatske,
- povjerenstva za procjenu štete od prirodnih nepogoda: Državno povjerenstvo, županijska povjerenstva, gradska i općinska povjerenstva,

- nadležna ministarstva za financije, poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo, gospodarstvo, graditeljstvo i prostorno uređenje, zaštitu okoliša i energetiku, more, promet i infrastrukturu,
 - jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Nositelji mjera koji su obvezni djelovati sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite. Civilna zaštita je sustav organiziranja sudionika za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama i otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Nositelje mjera koji su odgovorni za provedbu Zakona o sustavu civilne zaštite razvrstavamo u dvije podskupine:

- sudionici sustava civilne zaštite (Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova, tijela državne uprave i druga državna tijela, Oružane snage Republike Hrvatske i policija i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave).
- Operativne snage sustava civilne zaštite:
 - stožeri civilne zaštite
 - operativne snage vatrogastva
 - operativne snage Hrvatskog Crvenog križa
 - operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja
 - udruge
 - postrojbe i povjerenici civilne zaštite
 - koordinatori na lokaciji
 - pravne osobe u sustavu civilne zaštite.

U nastavku teksta pružit će se prikaz djelovanja nositelja mjera na županijskoj razini, kao i djelovanje operativnih snaga u slučaju prirodne nepogode na području cijele županije.

POTRES

6. Prirodna nepogoda – POTRES

DEFINICIJA POTRESA:

Potres se može opisati kao endogeni proces prouzročen tektonskim pokretima u Zemljinoj unutrašnjosti uz naglo oslobađanje energije koja se u obliku seizmičkih valova širi prema površini Zemlje.

Pojava potresa pripada skupini prirodnih rizika koji se ne mogu predvidjeti, a s određenom se vjerojatnošću mogu dogoditi u bilo kojem trenutku.

Potresom nazivamo vibriranje površinskih slojeva zemljine kore do kojih dolazi radi procesa koji se u njoj događaju. Osnovne su karakteristike potresa iznenadno događanje, a u većini slučajeva nije moguće predvidjeti tu pojavu, a posebice ne njen intenzitet.

Potresi kao prirodne nepogode prouzročene prirodnim događajem vjerojatno su najveći uzrok stradavanja pučanstva i civilizacijskih tekovina.

Prema maksimalnom intenzitetu potresa, područje BPŽ locirano je djelomično u 7. seizmičkoj zoni, a najvećim dijelom u 8. seizmičkoj zoni Medvedev-Sponhauer-Karnik (u daljnjem tekstu MSK-64) ljestvice.

Tablica 4:

Red.br.	Grad / mjesto	ϕ (° N)	λ (° E)	Čestine intenziteta (° MSK)			
				V	VI	VII	VIII
1.	Slavonski Brod	45.162	18.024	15	4	2	1
2.	Nova Gradiška	45.259	17.383	9	5	1	0

Izvor podataka: Seizmološka služba – Geofizički zavod PMF-a, Zagreb

ZASTUPLJENOST TIPOVA GRAĐEVINA NA PODRUČJU BPŽ:

Tablica 4: LJESTVICA MAKROSEIZMIČKOG INTENZITETA MCS; Posljedice potresa po seizmičkim zonama za stambene, javne, industrijske i druge objekte korištenjem MCS skale (postotak oštećenosti građevina)

Tipovi građevina		Kvantitativne karakteristike		Klasifikacija oštećenja		Ustrojstvo ljestvice
Tip A	zgrade od neobrađenog kamena, seoske građevine, kuće od nepečene opeke, kuće od nabijene gline	Pojedini, malo, rijetki	10 %	1. stupanj	lagana oštećenja – sitne pukotine u žbuci i otpadanje manjih komada žbuke	Ljudi i njihova okolina
				2. stupanj	umjerena oštećenja – male pukotine u zidovima, otpadanje većih komada žbuke, klizanje krovnog crijepa, pukotine u dimnjacima, otpadanje dijelova dimnjaka	Građevine
Tip B	zgrade od opeke, građevine od krupnih blokova, građevine s drvenom konstrukcijom, građevine iz tesanog prirodnog kamena	Mnogi	20 - 50 %	3. stupanj	teška oštećenja – široke i duboke pukotine u zidovima, rušenje dimnjaka	
				4. stupanj	razorna oštećenja – otvori u zidovima, rušenje dijelova zgrade, razaranje veza među pojedinim dijelovima zgrade, rušenje unutrašnjih zidova i zidova ispune	
Tip C	zgrade s armiranobetonskim i čeličnim skeletom, krupnpanelne zgrade, dobro građene drvene zgrade	Većina	60 %	5. stupanj	potpuno rušenje – potpuno rušenje građevina	

IZVOR: KOMBINIRANI PODACI: SEIZMOLOŠKE SLUŽBE – GEOFIZIČKOG ZAVODA PMF-A I ŽUPANIJE

Tablica 5: % zastupljenosti tipova građevina – objekata (stambeni i drugi objekti)

Broj objekata	Broj stanov.	% Zastupljenost tipova građevina - objekata (stambeni i drugi objekti) i stanovnika koji žive u njima					
		Tip "A"		Tip "B"		Tip "C"	
		stanovnika	objektata	stanovnika	objektata	stanovnika	objektata
		12	14	19	22	69	64
52.178	175. 658	21079	7305	33375	11479	121204	33394

IZVOR: KOMBINIRANI PODACI: SEIZMOLOŠKE SLUŽBE – GEOFIZIČKOG ZAVODA PMF-A I ŽUPANIJE

STUPNJEVI OŠTEĆENJA ZA ZIDANE GRAĐEVINE PREMA EMS-98 KLASIFIKACIJI:		
Klasifikacija	Slika	Detaljan opis
I		Negativno do blaga oštećenja - zanemarljiva konstruktivna oštećenja - blaga nekonstruktivna oštećenja Vrlo tanke pakotine u panelnim zidovima Otpadanje malih komada štukce Vrlo rijetko otpadanje pojedinačnih odvojenih dijelova zida
II		Umjerena oštećenja - blaga konstruktivna oštećenja - umjerena nekonstruktivna oštećenja Pakotine u brojnim zidovima Otpadanje većih komada štukce Djelomično otkazivanje dimnjaka
III		Značajno do teška oštećenja - umjerena konstruktivna oštećenja - teška nekonstruktivna oštećenja Velika, razvedena pakotine u većini zidova Otpadanje crijeva Otkazivanje dimnjaka u razini krova Otkazivanje pojedinačnih nekonstruktivnih elemenata (pregrađni, zabatni zidovi)
IV		Vrlo teška oštećenja - teška konstruktivna oštećenja - vrlo teška nekonstruktivna oštećenja Značajno otkazivanje zidova Djelomično otkazivanje konstrukcija krovova i međukatnih konstrukcija
V		Otkazivanje - vrlo teška konstruktivna oštećenja Potpuno ili gotovo potpuno rušenje

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – POTRES:

Prilagodba klimatskim promjenama bavi se postojećim, ali i očekivanim utjecajima klime. Naglasak je na preveniranju novih i smanjenju postojećih rizika od katastrofa i izvanrednih stanja utjecajem na razinu izloženosti, vrste opasnosti i kroz smanjenje ranjivosti, a u svrhu jačanja otpornosti i održivog razvoja.

Nasuprot tome, smanjenje rizika od katastrofa utemeljeno je na svim postojećim i često kratkotrajnim rizicima (poput potresa). Smanjenje rizika usmjereno je na djelovanje kroz cjelokupni ciklus upravljanja rizicima i većinom kroz ključne sudionike u sektoru humanitarnog djelovanja i sigurnosti.⁴

⁴ Izvještaj o procijenjenim utjecajima i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima, Zagreb 2017.

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Posljedice na život i zdravlje ljudi se prvenstveno promatraju u odnosu na poginule, ozlijeđene i trajno raseljene stanovnike, a potom i sve stanovnike trenutno zahvaćene posljedicama djelovanja potresa (evakuirani, sklonjeni).

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	⁵ 6<0,001	
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	X

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 5 – katastrofalne posljedice.**

GOSPODARSTVO :

Procjena posljedica na gospodarstvo vezala se na direktne (izravne) i indirektne (neizravne) gubitke. Direktne posljedice su također vezane na oštećenja građevina odnosno nesigurnosti u procjeni su vezane za nesigurnosti u procjeni oštećenih zgrada.⁶

Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	<1%	
2	Malene	1 – 5%	
3	Umjerene	5 – 15%	
4	Značajne	15 – 25%	
5	Katastrofalne	>25%	X

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se u **kategoriji 5 – katastrofalne posljedice.**

⁵ Uzima se u obzir ako je uslijed posljedica nesreće stradala bar jedna osoba.

⁶ Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 3. (4)

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:

Procjena posljedica na društvenu stabilnost i politiku vezala se na oštećenja zgrada u kojima su smještene ključne institucije i oštećenje kritične infrastrukture. Većina svih građevina koje su izgrađene prije 1964. godine odnosno prije prvih propisa koji značajnije uzimaju u obzir potresno djelovanje značajnije je ugrožena.⁷

Bitno je imati na umu da će svi potresom prekinuti sustavi zahtijevati dugo vremensko razdoblje za ponovnu uspostavu (uništena radna mjesta, izgubljene baze podataka, itd.) te će dodatne posljedice zbog dugotrajne obnove biti velike.

Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće				
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javno društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javno društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene			X	
3 Umjerene	X	X		X
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 3 – umjerene posljedice.**

6.1. Potres - određivanje vjerojatnosti događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe	X
2	Malene	1 – 5%	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50%	1 događaj u 2 do 20 godina	
4	Velika	51 – 98%	1 događaj u 1 do 2 godina	
5	Iznimno velika	>98%	1 događaj godišnje ili češće	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

⁷ Nakon razornog potresa u Banjaluci 1969. započelo je protuseizmičko projektiranje armirano-betonskih konstrukcija na našem području i razvija se do danas. Za razliku od armirano-betonskih konstrukcija, po prirodi stvari, klasične zidane konstrukcije nisu otporne na seizmičko djelovanje. Kod raznovrsnih starih zidanih zgrada, uključujući i povijesne spomenike, ne može se računati na protupotresnu otpornost jer se tu radi o tradicionalnom i neinženjerskom građenju te je oštetljivost takvih zgrada na djelovanje potresa velika.

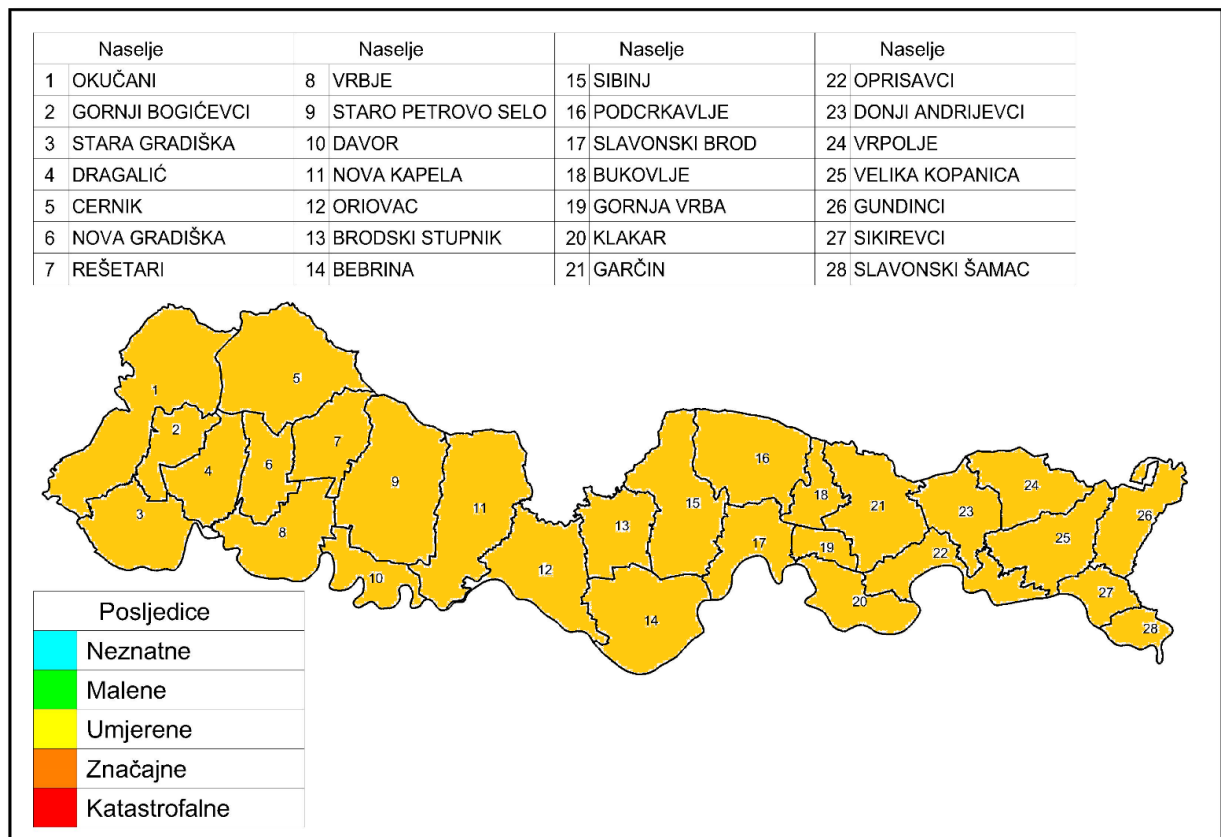
6.2. Potres - zbirna ocjena posljedica

Društvena stabilnost i politika				
Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnosti politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene				
3 Umjerene			X	
4 Značajne				X
5 Katastrofalne	X	X		

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirno posljedice potresa ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika, što određuje **kategoriju 4 – značajne posljedice**.

6.3. Potres – karta prijetnje

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

6.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – POTRES

6.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglašiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela⁸ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

6.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od

⁸ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
4. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

6.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena štete predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda

- opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

6.4.4. *Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći*

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

6.4.5. *Žurna pomoć*

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenicima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijeti ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁹.

⁹ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

6.4.6. *Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini*

6.4.6.1. *Županijsko i stručno povjerenstvo*

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.¹⁰
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti

¹⁰ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
 5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

6.4.6.2. Operativne snage sustava civilne zaštite

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne noivne" broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite.

<i>Radnje i postupci</i>	<i>Rukovođenje</i>	<i>Izvršenje/Suradnja</i>
Pozivanje Stožera CZ	župan	Načelnik Stožera CZ
Aktiviranje svih sudionika za zaštitu i spašavanje: 1. Pročelnike upravnih odjela i službi 2. Vatrogasne snage 3. Pravne osobe koje se u okviru redovite djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem (Dm zdravlja BPŽ, Veterinarske ambulante, ljekarne, HGSS, stanica Slavonski Brod) 4. Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite 5. Vlasnike smještajnih kapaciteta 6. Udruge od interesa za sustav civilne zaštite 7. Specijalističke postrojbe 8. Pravne osobe za ukop 9. Davatelje materijalno tehničkih sredstava	župan	načelnik Stožera
Mobilizacija Specijalističkih postrojbi CZ	načelnik Stožera	Županijski centar 112 zapovjednici postrojbi
Prikupljanje informacija o broju potpuno srušenih objekata, stanje školskih objekata, društvenih domova, ugostiteljskih objekata, trgovina. Utvrđuje koje su se aktivnosti odvijale u njima prije potresa i koliko je ljudi boravilo u njima.	načelnik Stožera	Županijski centar 112 Čelnici JLS
Prikupljanje informacija o stanju prohodnosti prometnica	Član Stožera, predstavnik PU	Županijski centar 112, Vlasnici prometne infrastrukture
Prikupljanje informacije o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite. Objekti zdravstvene zaštite.	član Stožera za zdravstveno zbrinjavanje	Rukovoditelji zdravstvenih ustanova
Organizacija informativnih punktova u svim mjesnim odborima u cilju prikupljanja informacija o nestalim osobama.	član Stožera za zbrinjavanje i evakuaciju	Čelnici JLS
Utvrđivanje prioriteta u raščišćavanju ruševina kao slijedi:	načelnik Stožera	

1. raščišćavanje objekata gdje boravi više ljudi (škole, društvenih domova, ugostiteljskih objekata, trgovina) 2. osiguranje prohodnosti prometnica 3. pristup kritičnoj infrastrukturi 4. raščišćavanje ruševina obiteljskih kuća.		zapovjednik Specijalističke postrojbe CZ za traganje i spašavanje u ruševinama,
Raspoređivanje pripadnika Postrojbe CZ prema utvrđenim prioritetima raščišćavanja.	Zapovjednik Postrojbe CZ	Zapovjedništvo Postrojbe i pripadnici
Traženje angažmana Specijalističke postrojbe CZ za traganje i spašavanje u ruševinama od Vlade RH.	župan	Županijski centar 112 načelnik Stožera
Organiziranje prijema specijalističkog tima.	načelnik Stožera	član Stožera za komunalne djelatnosti,
Odvoz građevinskog otpada na lokacije deponiranja.	načelnik Stožera	član Stožera za komunalne djelatnosti

6.5. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Pod opremom i sredstvima prvenstveno se podrazumijeva sve što je potrebno nositeljima mjera koji su odgovorni za provedbu Zakona o sustavu civilne zaštite kako bi učinkovito obavljali svoje zadaće i povećali svoju spremanost za sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva.

Brodsko-posavska županija usvojila je u 2022. godini Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite. Temeljem navedenog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite planiraju se financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite (osobna oprema za opće i specijalističke postrojbe, edukacije, vježbe, vozila itd.)

Nadalje, ostala sredstva kojim se sprječava stradanje stanovništva, imovine i gospodarskih funkcija su:

- planiranje mjera zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora („Narodne novine 29/83, 36/85 i 42/86).

- u skladu sa mogućnostima proračuna sudjelovanje na natječajima energetske obnove zgrada u javnom sektoru kojima se podupire sveobuhvatna obnova što uključuje mjere za unaprjeđenje ispunjavanja temeljnog zahtjeva mehaničke otpornosti i stabilnosti zgrade, posebice radi povećanja potresne otpornosti zgrade,

- podizanje svijesti stanovništva o potrebama provjere svojih građevina (stručna analiza građevine kako bi se procijenila njezina otpornost na djelovanje potresa i odredila možebitna

građevinska poboljšanja konstrukcije, te po potrebi i provedba građevinskih poboljšanja konstrukcije)

- podizanje svijesti stanovništva (s naglaskom na djecu) o postupanju u slučaju potresa,
- dorada plana djelovanja CZ-a kojima se osigurava veći stupanj zaštite osoba s invaliditetom u slučaju ostvarenja prirodne nepogode.

OLUJNI I ORKANSKI VJETAR

7. Prirodna nepogoda – OLUJNI I ORKANSKI VJETAR

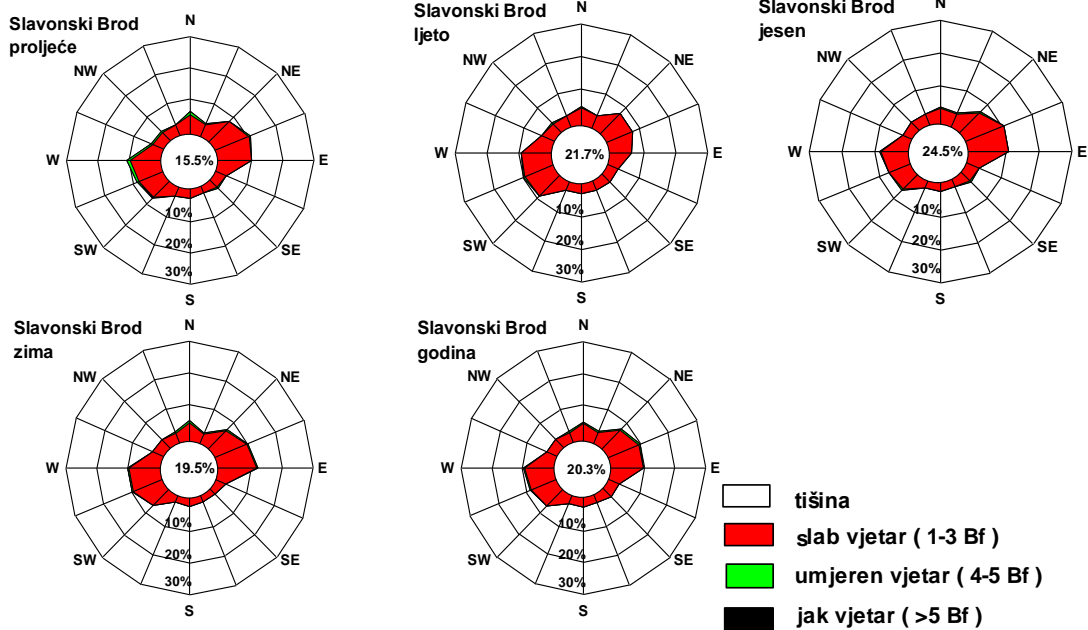
OLUJNI I ORKANSKI VJETAR

Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborine ili čak i tučom, osim što stvara velike štete na imovini, poljoprivrednim i šumarskim dobrima, raznim građevinskim objektima, u prometu te tako nanosi gubitke u gospodarstvu, ugrožava i često puta odnosi ljudske živote. Orkansko nevrijeme se očituje iznimnom snagom vjetra i najčešće uskom širinom djelovanja. Olujni i jaki vjetrovi pogađaju šire područje, ali sa znatno slabijom snagom vjetra. Snagu vjetra ocjenjujemo prema Beaufortovoj ljestvici.

BEAUFORTOVOJ LJESTVICA JAČINE VJETRA

Beauforti (Bf)	Naziv	Razred brzine (m/s)
0	tišina	0.0-0.2
1	lagan povjetarac	0.3-1.5
2	povjetarac	1.6-3.3
3	slab vjetar	3.4-5.4
4	umjeren vjetar	5.5-7.9
5	umjerenno jak vjetar	8.0-10.7
6	jak vjetar	10.8-13.8
7	vrlo jak vjetar	13.9-17.1
8	olujan vjetar	17.2-20.7
9	oluja	20.8-24.4
10	jaka oluja	24.5-28.4
11	orkanski vjetar	28.5-32.6
12	orkan	32.7-36.9

RUŽA VJETROVA ZA BRODSKO-POSAVSKU ŽUPANIJU:

Izvor: Meteorološka podloga DHMZ, 2006.

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – OLUJNI ORKANSKI VJETAR

Klimatske promjene predstavljaju rastuću prijetnju u 21. stoljeću jer utječu na sve aspekte okoliša, gospodarstva i ugrožavaju održivi razvoj društva. Klimatske promjene utječu na učestalost pojave prirodnih nepogoda. Sve je više dokaza da je Republika Hrvatska pod utjecajem klimatskih promjena. U odnosu na olujne i orkanske vjetrove za područje istočne Hrvatske, prema projekcijama maksimalna brzina vjetra u budućim klimama neće se mijenjati.¹¹

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI

U slučaju olujnog i orkansnog vjetra moguć je negativan utjecaj na život i zdravlje ljudi:

- ozljede
- evakuacija iz oštećenih objekata.

¹¹ Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2040. godine s pogledom na 2070. godinu.

GOSPODARSTVO

Vjetar olujne i orkanske jačine nije karakterističan za područje BPŽ, ali moguće je pojavljivanje u našim krajevima, samo u kratkim i prilično nepravilnim vremenskim intervalima (što mu je glavna karakteristika) što bi nanijelo velike štete svojim rušilačkim djelovanjem na:

- u građevinarstvu rušenjem krovova i slabijih građevina, skela, dizalica, oplata
- u poljoprivredi i šumarstvu (polijeganje žitarica, osipanje zrna iz klasa, prijelomom stabljika, kidanjem cvjetova, otresanje plodova, lom grana i drveća...),¹²

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA

Nanijelo bi velike štete:

- u elektroprivredi i telekomunikacijama (kidanjem vodova i rušenjem stupova i nosača),
- u prometu (opasnost od prevrtanja vozila i prekida prometa).

Kako do trenutka izrade Procjene rizika od velikih nesreća nisu bili dostupni podatci o prethodno utvrđenim štetama nije bilo moguće ovaj rizik obraditi sukladno propisanoj normi kao prioritetni rizik. Ovu prijetnju je potrebno pratiti, evidentirati nastalu štetu i u postupku revizije Procjene rizika ukoliko podatci budu upućivali na to, istu tretirati kao prioritetni rizik.

7.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – OLUJNI I ORKANSKI VJETAR

7.1.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

¹² Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 3. (4).

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela¹³ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

7.1.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produžiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))

¹³ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
4. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
- datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

7.1.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda

- opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
- odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
- stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

7.1.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.

3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

7.1.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenicima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave¹⁴.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

¹⁴ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

7.1.6. *Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini*

7.1.6.1. *Županijsko i stručno povjerenstvo*

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.¹⁵
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne)samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

¹⁵ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

7.1.6.2. *Operativne snage sustava civilne zaštite*

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite.

<i>Radnje i postupci</i>	<i>Rukovođenje</i>	<i>Izvršenje/Suradnja</i>
Pozivanje Stožer civilne zaštite putem ŽC 112 ukoliko je to moguće, ako ne, koristi vlastiti mobilizacijski sustav.	župan	Županijski centar 112
Pozivanje pročelnika županijskih upravnih odjela	župan	načelnik Stožera pročelnici županijski upravnih odjela
Prikupljanje informacije o mogućnosti funkcioniranja kritične infrastrukture (vodoopskrba, elektroopskrba, plinoopskrba, sustav telekomunikacija).	načelnik Stožera	Županijski centar 112 Vlasnici kritične infrastrukture pročelnici županijski upravnih odjela
Prikupljanje informacija o stanju prohodnosti prometnica.	Član Stožera, predstavnik PU	Županijski centar 112, čelnici JLS
Prikupljanje informacija o stanju društvenih i stambenih objekata na prostoru.	načelnik Stožera	Županijski centar 112, čelnici JLS
Prikupljanje informacije o stanju objekata za pružanje zdravstvene zaštite.	Članovi Stožera za zdravstveno zbrinjavanje	Županijski centar 112, Zdravstvene ustanove
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju opskrbu električnom energijom sljedećim prioritetom: 1. vodoopskrbni sustav 2. zgrada županijske uprave 3. zdravstvene ustanove 4. pekare 5. objekti za pripremu hrane 6. objekti za opskrbu 7. škole i vrtići 8. veterinarske ambulante 9. pošte 10. društveni domovi 11. ostali korisnici	načelnik Stožera	pročelnici županijski upravnih odjela, svaki iz svoje nadležnosti
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za opskrbu el. energijom.	župan	načelnik Stožera
Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju vodoopskrbu sljedećim prioritetom: 1. zdravstvene ustanove 2. pekare 3. objekti za pripremu hrane 4. objekti za opskrbu 5. škole i vrtići 6. veterinarske ambulante 7. društveni domovi 8. zgrada županijske uprave 9. ostali korisnici	načelnik Stožera	pročelnici županijski upravnih odjela, svaki iz svoje nadležnosti
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava za vodoopskrbu.	župan	načelnik Stožera

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

Utvrđivanje redoslijeda u smislu stavljanja u potpunu funkciju telekomunikacija sljedećim prioritetom: 1. zgrada županijske uprave 2. pošte 3. zdravstvene ustanove 4. veterinarske ambulante 5. pekare 6. objekti za pripremu hrane 7. objekti za opskrbu 8. društveni domovi 9. škole I vrtići 10. ostali korisnici	načelnik Stožera	pročelnici županijski upravnih odjela, svaki iz svoje nadležnosti
Upućivanje zahtjeva za popravak i stavljanje u funkciju sustava telekomunikacija.	župan	načelnik Stožera
Utvrđivanje redoslijeda u smislu privremene sanacije oštećenja slijedećih objekata: 1. vodoopskrbni sustav 2. zgrada županijske uprave 3. zdravstvene ustanove 4. pekare 5. objekti za pripremu hrane 6. objekti za opskrbu 7. škole I vrtići 8. veterinarske ambulante 9. pošte 10. društveni domovi 11. ostali korisnici	župan	pročelnici županijski upravnih odjela, svaki iz svoje nadležnosti
Mobilizacija gotovih snaga za zaštitu i spašavanje	Načelnik Stožera	Gotove snage za zaštitu i spašavanje, prema svom Planu
Sukladno postojećoj situaciji, a zbog ukazane potrebe mobilizacija pravnih osoba od interesa za zaštitu i spašavanje	župan	načelnik Stožera pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite.
Sukladno postojećoj situaciji, a zbog ukazane potrebe mobilizacija Specijalističkih timova CZ .	načelnik Stožera	Zapovjednici postrojbe
Pomoć pripadnika specijalističkih timova CZ u sanaciji štete.	načelnik Stožera	zapovjednici postrojbi Pripadnici timova
Povjerenstva nastavljaju aktivnosti na procjeni štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, NN 16/19		
Ukoliko jačina olujnog vremena prouzroči rušenje građevinskih objekata postupa se po dijelu plana <i>Organizacija raščišćavanja ruševina i spašavanje zatrpanih.</i>		

7.2. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Pod opremom i sredstvima prvenstveno se podrazumijeva sve što je potrebno nositeljima mjera koji su odgovorni za provedbu Zakona o sustavu civilne zaštite kako bi učinkovito obavljali svoje zadaće i povećali svoju spremanost za sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva.

Brodsko - posavska županija usvojila je u 2022. godini Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite. Temeljem navedenog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite planiraju se financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite (osobna oprema za opće i specijalističke postrojbe, edukacije, vježbe, vozila itd.)

Nadalje, ostala sredstva kojim se sprječava stradanje stanovništva, imovine i gospodarskih funkcija su:

- planiranje mjera zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora („Narodne novine 29/83, 36/85 i 42/86).
- u skladu sa mogućnostima proračuna moguće je sufinanciranje kupnje materijala i elemenata za postavljanje sustava za zaštitu od tuče, te poticanje osiguranja.

POŽAR

8. Prirodna nepogoda – POŽAR

POŽAR :

Ugroženost od požara dolazi do izražaja u ljetnim mjesecima te u sušnim vremenskim periodima u kontinentalnom dijelu zemlje i Slavoniji. Požari raslinja ugrožavaju ljude i imovinu, stvaraju znatne izravne i neizravne štete. Požari raslinja nastaju kao uzročno posljedična veza klimatskih čimbenika i ljudske aktivnosti. Požari živog i mrtvog goriva na otvorenom prostoru na površinama šumskog, poljoprivrednog i ostalog neobrađenog i zapuštenog zemljišta, generiraju velike poremećaje cijelog ekosustava i narušavaju opće korisne funkcije šuma. To rezultira teško nadoknadivim gospodarskim štetama, velikim troškovima obnove te drugim posrednim i neposrednim gubicima. Takvi požari su destabilizator biološke i krajobrazne raznolikosti i kontaminiraju zrak na užem prostoru, ali i uzrokuju dugoročne štete emisijom ugljičnog dioksida.

GODINA	BROJ INTERVENCIJA	POŽARI	TEHNIČKE INTERVENCIJE	POŽAR OTVORENOG PROSTORA
2009	385	123	44	218
2010	239	127	57	55
2011	678	169	71	438
2012	897	169	110	618
2013	362	144	96	122
2014	472	123	289	60
2015	464	134	153	177
2016	403	180	158	65
2017	559	193	168	198
2018	485	141	232	112
2019	617	134	248	235
2020	502	120	245	137
2021 Zaključno s 31.10.2021.	495	122	220	153

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – POŽAR - :

Klimatske promjene na ovaj će rizik utjecati u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju, stoga treba obratiti pažnju na njega i provesti mjere prilagodbe uzimajući u obzir predviđene promjene. Prema projekcijama rizik od šumskih požara u požara biti će veći na području cijele Republike Hrvatske, što će proizvesti veće štete na šumskim ekosustavima, smanjenja vrijednosti drvnih sortimenata, smanjenje populacije šumskih vrsta i gubitka općekorisnih funkcija šuma. Požari otvorenog tipa imati će utjecaj i na prostorno planiranje i uređenje.¹⁶

¹⁶ Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:
Broj ljudi koje je potrebno evakuirati ovisan je o lokaciji požara te ga je kao takvog nemoguće točno izračunati.
GOSPODARSTVO :
Osim direktne ugroženosti tijekom požara poljoprivrednog, travnatog i šumskog pokrova neće biti značajnijih sekundarnih posljedica i šteta.
DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:
Objekti kritične infrastrukture i građevine od javnog društvenog interesa nisu ugrožene.

Kako do trenutka izrade Procjene rizika od velikih nesreća nisu bili dostupni podaci o prethodno utvrđenim štetama nije bilo moguće ovaj rizik obraditi sukladno propisanoj normi kao prioritetni rizik. Ovu prijetnju je potrebno pratiti, evidentirati nastalu štetu i u postupku revizije Procjene rizika ukoliko podaci budu upućivali na to, istu tretirati kao prioritetni rizik.

8.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – POŽAR

8.1.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela¹⁷ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

8.1.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produžiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))

¹⁷ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
- datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

8.1.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,

- podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
- stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

8.1.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

8.1.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenjima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijeti ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave¹⁸.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

8.1.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

8.1.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.¹⁹
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja

¹⁸ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

¹⁹ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

8.1.6.2. Operativne snage sustava civilne zaštite

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite i Planom zaštite od požara.

8.2. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Potrebna sredstva i oprema za nositelje mjere koji djeluju u slučaju nastanka prirodne nepogode - požara (Operativne snage civilne zaštite) definiraju se kroz planske dokumente zaštite od požara. Sam rad Vatrogasne zajednice Brodsko-posavske županije financira se iz različitih izvora, ali najvećim dijelom iz proračuna Brodsko-posavske županije. Za rad iste planiraju se sredstva u proračunu, koja se isplaćuju predviđenom dinamikom odnosno kroz redovne mjesečne dvanaestine.

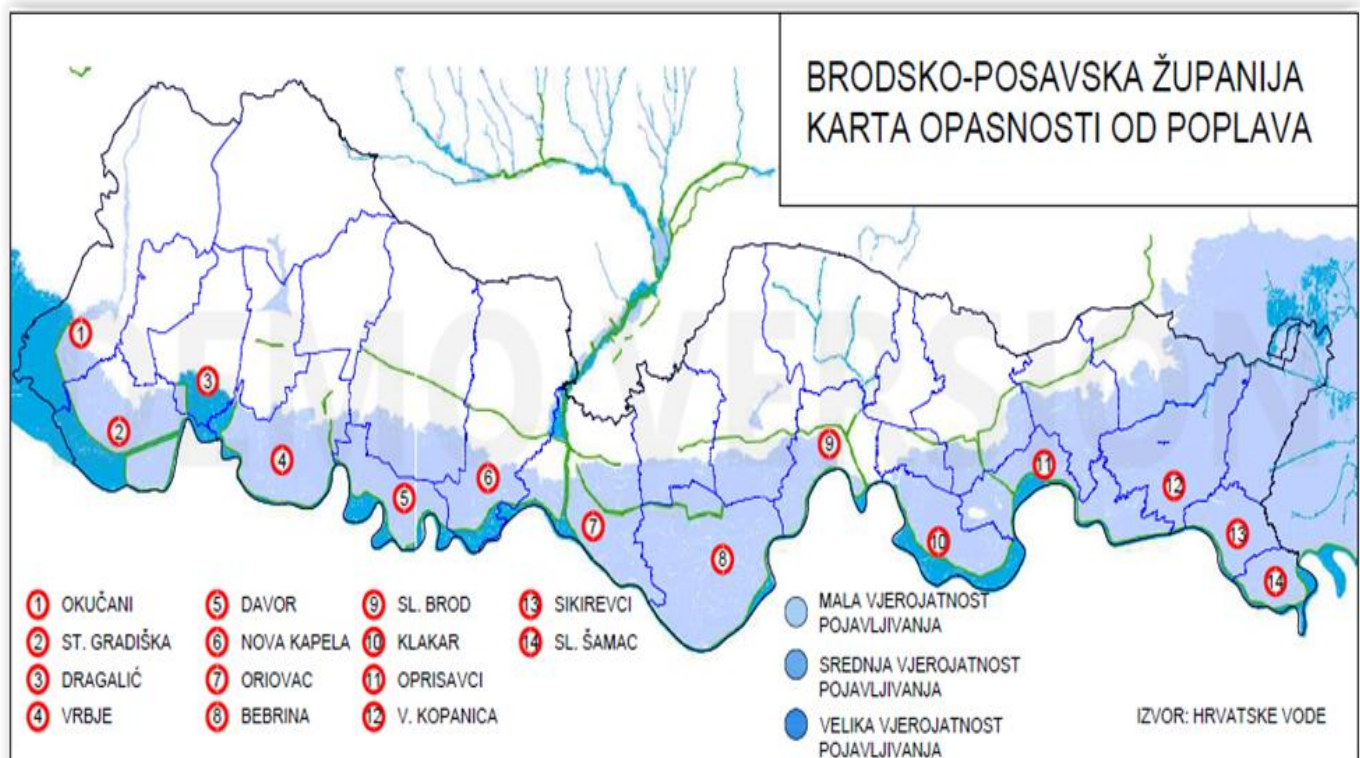
POPLAVA

9. Prirodna nepogoda – POPLAVA

POPLAVA:

Poplave su prirodni fenomeni čije se pojave ne mogu izbjeći, ali se poduzimanjem različitih preventivnih građevinskih i ne građevinskih mjera rizici od poplavlivanja mogu smanjiti na prihvatljivu razinu. One su među opasnijim prirodnim nepogodama i na mnogim mjestima mogu uzrokovati gubitke ljudskih života, velike materijalne štete, devastiranje kulturnih dobara i ekološke štete.

KARTA OPASNOSTI OD POPLAVE, VJEROJATNOSTI PLOVLJENJA:

Izvor: Hrvatske vode, Karta opasnosti od poplave

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

Dionica obrane broj	VODOTOK Obala Naziv dionice Stacionaža Dužina Ukupna dužina	OBJEKTI NA KOJIMA SE PROVODE MJERE	
		Nasipi Naziv nasipa Naziv dionice Stacionaža po vodotoku Stacionaža po nasipu Ukupna dužina nasipa	OBRANE OD POPLAVA Slaba mjesta u obrambenom sustavu
1	2	3	4
D.2. 1.	rijeka Sava, l.o.; Babina Greda - Novi Grad; rkm 305+600 - 330+000 (24,400 km)	Lijevi savski nasip Biđ - bosutskog polja; <i>rkm 305+600 - 330+000</i> km 67+720 - 86+620 (18,900 km)	Posebnu pozornost potrebno je obratiti na nasip u km 74+100 do 74+300 u dužini 200 m, gdje zbog pjeskovitog terena pri dugotrajnom visokom vodostaju dolazi do procjeđivanja kroz nožicu nasipa i temeljno tlo. Slabo mjesto nasipa je rampa na šljunčari (bivši skelski prijelaz) u stacionaži 76+098 te niz prijelaznih rampi nižih od okolnog nasipa. Na većem dijelu je već izvedena berma sa servisnim putem na zaobalnom dijelu nasipa u okviru modernizacije l.o. savskog nasipa (sve bi trebalo biti završeno do 31.8.2023.) Projektom modernizacije lijevoobalnih savskih nasipa (2014-2023) velikim dijelom dionice je izvedeno zaobalno ojačanje nasipa s pristupnim putem kojime se znatno smanjuje rizik procjeđivanja nasipa te omogućuje pravodoban pristup prilikom provedbe mjera obrane od poplava
D.2. 2.	rijeka Sava, l.o.; Novi Grad - Ušće ZLK Biđ polja; rkm 330+000 - 345+200 (15,200 km)	Lijevi savski nasip Biđ - bosutskog polja; <i>rkm 330+000 - 345+200</i> km 86+620 - 103+350 (16,730 km)	Slaba mjesta su putni prijelazi (rampe) preko nasipa gdje je prijelaz niži od krune nasipa za cca 80 cm. To su prijelazi u km 99+6580, 100+770 i 102+170 u naselju Oprisavci. Za vrijeme nadiranja velikih voda potrebno ih je zatvoriti zečjim nasipom. Projektom modernizacije lijevoobalnih savskih nasipa (2014-2023) velikim dijelom dionice je izvedeno zaobalno ojačanje nasipa s pristupnim putem kojime se znatno smanjuje rizik procjeđivanja nasipa te omogućuje pravodoban pristup prilikom provedbe mjera obrane od poplava. U fazi ishođenja dozvola za izvedbu berme sa servisnim putem u zaobalju savskog nasipa (rok završetka radova 31.8.2023)
D.2. 3.	rijeka Sava, l.o.; Ušće ZLK Biđ polja - ušće Glogove (Ruščica); rkm 345+200 - 369+000 (23,800 km)	Lijevi savski nasip od spoja s nasipom ZLK Biđ polja do Ruščice; <i>rkm 345+200 - 369+000</i> km 5+220 - 23+000 (17,780 km)	Od stacionaže 12+700 dalje uzvodno do kraja dionice 23+000 prisutan je stari nasip koji je građen 60-ih godina i predstavlja potencijalno mjesto procjeđivanja, budući su na istoj dionici prisutne lisičje rupe (Donja Bebrina - Klakar). Na kraju dionice problematična je sama ustava na kanalu "Glogova" gdje je za evakuaciju voda iz zaobalja predviđena buduća manja crpna stanica. Rovovi i oštećenja trupa nasipa su sanirani ali i nadalje predstavljaju potencijalnu opasnost. Mjesta prijelaznih rampi su uglavnom niža od okolnog nasipa te predstavljaju kritična mjesta koja treba zatvoriti u slučaju nailaska velikih voda. Projektom modernizacije lijevoobalnih savskih nasipa (2014-2023) velikim dijelom dionice je izvedeno zaobalno ojačanje nasipa s pristupnim putem kojime se znatno smanjuje rizik procjeđivanja nasipa te omogućuje pravodoban pristup prilikom provedbe mjera obrane. Na cijeloj dionici je izvedena zaobalna berma sa servisnim putem
D.2. 4.	rijeka Sava, l.o.; ušće Glogove (Ruščica) - silos; rkm 369+000 - 370+680 (1,680 km)	Savska visoka obala; <i>rkm 369+000 - 370+680</i> km 23+000 - 24+410 (1,410 km)	Potrebna izgradnja visoke obale nasipa od ustave Glogova u Ruščici, u kmn 23+100, uzvodno do visoke obale cca 500 m. Trenutno je u fazi izrada glavnog i izvedbenog projekta za novu ustavu i CS Glogova i izgradnju lijevoobalnog savskog nasipa od km 23+000 do 23+750. Predviđena izgradnja je u 2023 godini
D.2. 5.	rijeka Sava, l.o.; silos - ušće Istočnog lateralnog kanala Jelas polja; rkm 370+680 - 371+450 (0,770 km)	Lijevi savski nasip od visoke obale do spoja s lijevim nasipom Istočnog lateralnog kanala; <i>rkm 370+680 - 371+450</i> km 24+580 - 25+390 (0,810 km)	Slabo mjesto u obrambenom sustavu čini ispušni kanalizacionog sustava s područja industrijske zone.

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

D.2. 6.	rijeka Sava, l.o.; Ušće Istočnog lateralnog kanala Jelas polja - C.S. Migalovci; rkm 371+450 - 386+000 (14,550 km)	Lijevi savski nasip Jelas polja od spoja s nasipom ILK JP do CS Migalovci; <i>rkm 371+450 - 386+000</i> km 1+580 - 14+180 (12,600 km)	Kod dugotrajnih visokih vodostaja može doći do procjeđivanja kroz trup nasipa i kvašenja nasipa na dionici kmN 6+700 – 10+000; uzvodno CS Mrsunja, do višećeg mosta, potrebno je ojačanje nasipa. Na dionici od 1+500 do 2+900 potrebno je izvesti procjedni kanal za odvodnju zaobalnih voda te izbušiti propust za ispuštanje istih u rijeku Savu, s ugradnjom žabljeg poklopca. Potrebna je sanacija klizišta zaobalnog pokosa savskog obrambenog nasipa u km 1+700 do km 1+800, kod uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Slavenskog Broda. Slaba mjesta čine i propust zaobalnih voda iz Tvrdave Sl. Brod u km 5+950 te ustave na CS Mrsunja i Migalovci (km 6+366 i 14+000) Na dionici kod uređaja za pročišćavanje Sl Brod se planira izvedba berme sa servisnim putem u toku 2022/23 godine. Modernizacija l.o. savskog nasipa u Sl Brodu-zapad je pri kraju radova.
D.2. 7.	rijeka Sava, l.o.; C.S. Migalovci - rampa Dubočac; rkm 386+000 - 396+760 (10,760 km)	Lijevi savski nasip Jelas polja od C.S. Migalovci do rampe Dubočac; <i>rkm 386+000 - 396+760</i> km 14+180 - 24+290 (10,110 km)	Slaba mjesta dionice mogu se smatrati ona na kojima nasipi nemaju nadvišenje od 1,2 m na 100 g.V.V. Za navedene niže dijelove nasipa (od km 14+180 do 15+000) u vrijeme obrane od poplave potrebna je izgradnja nadvišenja materijalom za obranu od poplave. Preko nasipa je izgrađen niz prijelaznih rampi, koje su niže od okolnih nasipa i takva mjesta treba zatvoriti u slučaju obrane od poplave i nailaska velikih voda.
D.2. 8.	rijeka Sava, l.o.; rampa Dubočac - ušće Orljave u Savu; rkm 396+760 - 410+374 (13,614km)	Lijevi savski nasip Jelas polja od rampe Dubočac do ušća Orljave u Savu; <i>rkm 396+760 - 410+374</i> km 24+290 - 37+735 (13,445 km)	Preko nasipa je izgrađen niz prijelaznih rampi, koje su niže od okolnih nasipa. Takva mjesta treba, u slučaju obrane od poplave i nailaska velikih voda, zatvoriti. Pozornost treba obratiti na procjedni kanal u zoni i nizvodno od C.S. Grlić i na pojave cijelog niza izvora, gdje voda istjecanjem iznosi i materijal temeljnog tla nožice nasipa (sitni i srednji, crveni i sivi pijesak). Takve izvore je potrebno odmah sanirati, izvedbom negativnih bunara. Posebnu pozornost potrebno je obratiti na dno crnog kanala CS Grlić, gdje je kod visokih vodostaja moguće intenzivno iznošenje materijala iz rasteretnih zdenaca i rešetki između betonskih ploča dna. Izvedena je zaobalna berma sa servisnim putem kojom će se osigurati veća razina od prodora nasipa, te odgovarajući pristup nasipu u cilju provedbe obrane od poplava
D.2. 9.	Zapadni lateralni kanal Biđ polja, l.o.; ušće u Savu - autocesta; kkm 0+000 - 6+320 (6,320 km)	Lijevi nasip Zapadnog lateralnog kanala Biđ polja od spoja sa savskim nasipom do autoceste; <i>kkm 0+000 - 6+320</i> km 0+000 - 5+090 (5,090 km)	Posebnu pozornost treba obratiti na most između naselja Oprisavci i naselja Poljanci u km 0+350, jer je tamo moguća pojava gomilanja nanosa na upornjacima mosta te je nanos potrebno na vrijeme odstraniti, kako ne bi smanjivao protočni profil ispod mosta. Kritična lokacija je brana za zahvat vode za Gajnu. U tijeku je priprema za izvođenja zaobalne berme sa servisnim putem do autoceste (rok do kolovoza 2023.)
D.2. 10.	Zapadni lateralni kanal Biđ polja, d.o.; ušće lateralnog kanala Krak - ušće u Savu; kkm 0+000 - 6+320 (6,320 km)	Desni nasip Zapadnog lateralnog kanala Biđ polja od spoja s desnim nasipom lateralnog kanala Krak do spoja sa savskim nasipom; <i>kkm 0+000 - 6+320</i> km 0+000 - 5+220 (5,220 km)	Posebnu pozornost također je potrebno obratiti na most između Poljanaca i Oprisavaca, gdje je moguća pojava gomilanja nanosa oko upornjaka mosta te je nanos potrebno na vrijeme odstraniti, kako ne bi smanjivao protočni profil ispod mosta. Kritične lokacije su i sifonski prolaz kanala Biđ te brana za zahvat vode za Gajnu. zvedena je zaobalna berma sa servisnim putem do autoceste kojom će se osigurati veća razina od prodora nasipa, te odgovarajući pristup nasipu u cilju provedbe obrane od poplava.
D.2. 11.	Zapadni lateralni kanal Biđ polja, l.o.; autocesta – presjecište s Breznicom; kkm 6+320 - 24+250 (17,93 km)	Lijevi nasip Zapadnog lateralnog kanala Biđ polja od autoceste do presjecišta s Breznicom; <i>kkm 6+320 - 24+250</i> km 5+090 - 23+050 (17,96 km)	Slaba mjesta su mostovi, jer su na tim dijelovima prijelazi u nivou s terenom, odnosno nema obrambenog nasipa. Također, na tim je mjestima potrebno obratiti pozornost na gomilanja nanosa na upornjacima te je nanos potrebno na vrijeme odstraniti, kako ne bi smanjivao protočni profil ispod mosta. Isto tako, potrebno je obratiti pozornost i na čepove u funkciji zaobalne odvodnje u km 13+000 otvora 60 cm te u km 21+200 i 21+600 otvora 110 cm.
D.2. 12.	lateralni kanal Krak, d.o.; kkm 0+000 - 10+675 (10,675 km)	Desni nasip lateralnog kanala Krak do AC Zagreb-Lipovac; <i>kkm 0+000 - 10+6750</i> km 0+000 - 6+980 (6,980 km)	Slaba mjesta u obrani od poplave i prodora vode iz kanala su mjesta na kojima su izgrađeni mostovi, zbog denivelacije nasipa, koja na tim mjestima treba zatvarati vrećama punjenim pijeskom. Potrebno je izvesti obrambeni nasip i zid na lijevoj obali kanala radi zaštite područja.

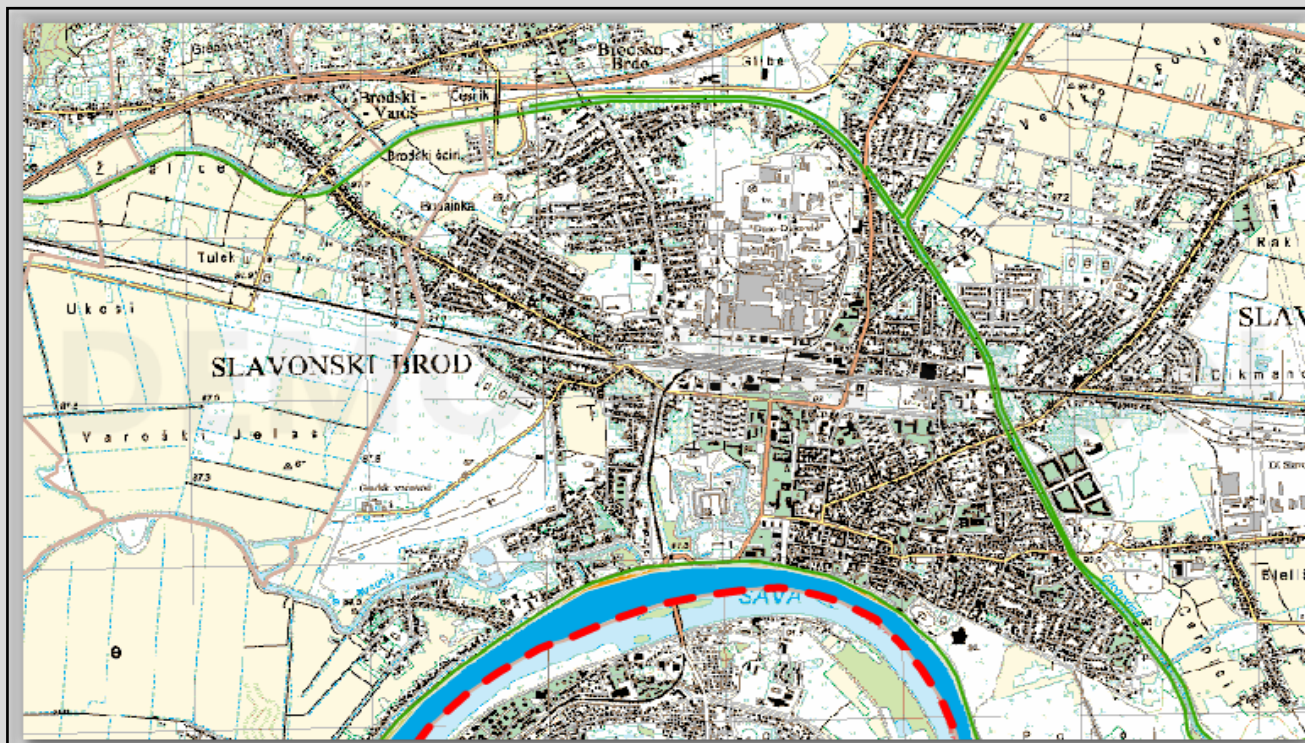
Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

D.2. 13.	rijeka Biđ, l.o. i d.o.; granica branjenog područja – sifon ispod ZLK BP rkm 11+252 – 48+511 (37,259 km)		Vodotok nema izgrađene obrambene nasipe te se kod vodostaja +460 voda počinje izlijevati na okolne poljoprivredne površine. Kritična mjesta predstavljaju izgrađeni mostovi preko vodotoka, na kojima je moguća pojava nakupljanja nanosa.
D.2. 14.	Istočni lateralni kanal Jelas polja, l.o.; Ušće u Savu - cesta Gornja Vrba - Sl. Brod; kkm 0+000 - 1+800 (1,800 km)	Lijevi nasip Istočnog lateralnog kanala Jelas polja od spoja sa savskim nasipom do ceste Gornja Vrba - Sl. Brod; <i>kkm 0+000 - 1+800</i> km 0+000 - 1+580 (1,580 km)	Potencijalno slaba mjesta dionice čine mostovi na vodotoku. Na tim mjestima treba pozornost obratiti na skupljanje naplavina, koje mogu smanjiti proticajni profil. Potrebna je izgradnja obrambenog nasipa na lijevoj obali ILK, nizvodno od mosta u Strossmaerovoj ulici, u dužini od 400 m.
D.2. 15.	Istočni lateralni kanal Jelas polja, l.o.; željeznička pruga - ušće Glogovice; kkm 1+800 - 4+020 (2,220 km)	Lijevi nasip Istočnog lateralnog kanala Jelas polja od ž. pruge do ušća Glogovice; <i>kkm 1+800 - 4+020</i> km 1+580 - 3+820 (2,240 km)	Potencijalno slaba mjesta dionice čine mostovi na vodotoku. Na tim mjestima treba pozornost obratiti na skupljanje naplavina, koje mogu smanjiti proticajni profil.
D.2. 16.	Glogovica, l.o.; Ušće - autocesta; pkm 0+000 - 1+660 (1,660 km)	lijevi nasip Glogovice od ušća do autoceste; <i>pkm 0+000 - 1+660</i> km 0+000 - 1+650 (1,650 km)	Slaba mjesta dionice čine mostovi na vodotoku, u stacionaži 1+120 i 1+660. Moguća su zagušenja mostovskih otvora šibljem i naplavinom. Potrebna je izgradnja retencije na uzvodnom dijelu sliva. Ugovoreni su radovi za retenciju Glogovica za 2022 godinu – rok izvođena je 36 mjeseci
D.2. 17.	Glogovica, d.o.; Ušće - autocesta; pkm 0+000 - 1+660 (1,660 km)	desni nasip Glogovice od ušća do autoceste; <i>pkm 0+000 - 1+660</i> km 0+000 - 1+600 (1,600 km)	Slaba mjesta dionice čine mostovi na vodotoku, u stacionaži 1+120 i 1+660. Moguća su zagušenja mostovskih otvora šibljem i naplavinom. Potrebna je izgradnja retencije na uzvodnom dijelu sliva. Ugovoreni su radovi za retenciju Glogovica za 2022 godinu – rok izvođena je 36 mjeseci.
D.2. 18.	Istočni lateralni kanal Jelas polja, l.o.; ušće Glogovice - most Podvinje - Sl. Brod; kkm 4+020 - 4+440 (0,380 km)	Lijevi nasip Istočnog lateralnog kanala Jelas polja od ušća Glogovice do mosta u ulici sv. Ante; <i>kkm 4+020 - 4+440</i> km 3+880 - 4+240 (0,360 km)	Slaba mjesta dionice čine mostovi, gdje je moguće nakupljanje naplavina te zagušenje protočnog profila. Na tim mjestima izvedena je denivelacija nasipa, a na tim mjestima denivelacije treba zatvarati vrećama punjenim pijeskom.
D.2. 19.	Istočni lateralni kanal Jelas polja, d.o.; cesta Gornja Vrba - Sl. Brod - ušće u Savu; kkm 0+000 - 1+800 (1,800 km)	Desni nasip Istočnog lateralnog kanala Jelas polja od ceste Gornja Vrba - Sl. Brod do spoja sa savskim nasipom; <i>kkm 0+000 - 1+800</i> km 0+000 - 1+580 (1,580 km)	Potencijalno slaba mjesta dionice čine mostovi na vodotoku. Na tim mjestima treba pozornost obratiti na skupljanje naplavina, koje mogu smanjiti proticajni profil.
D.2. 20.	Istočni lateralni kanal Jelas polja, d.o.; cesta Gornja Vrba - Sl. Brod - željeznička pruga kod Brodskog Stupnika; kkm 1+800 - 20+330 (18,530 km)	Desni nasip Istočnog lateralnog kanala Jelas polja od ceste Gornja Vrba - Sl. Brod do želj. pruge kod Brodskog Stupnika; <i>kkm 1+800 - 20+330</i> km 1+580 - 20+110 (18,530 km)	Slaba mjesta dionice čine mostovi, i tamo je moguće nakupljanje naplavina te zagušenje protočnog profila. Na tim mjestima je izvedena denivelacija nasipa, a na mjestima denivelacije treba zatvarati vrećama napunjenim pijeskom.

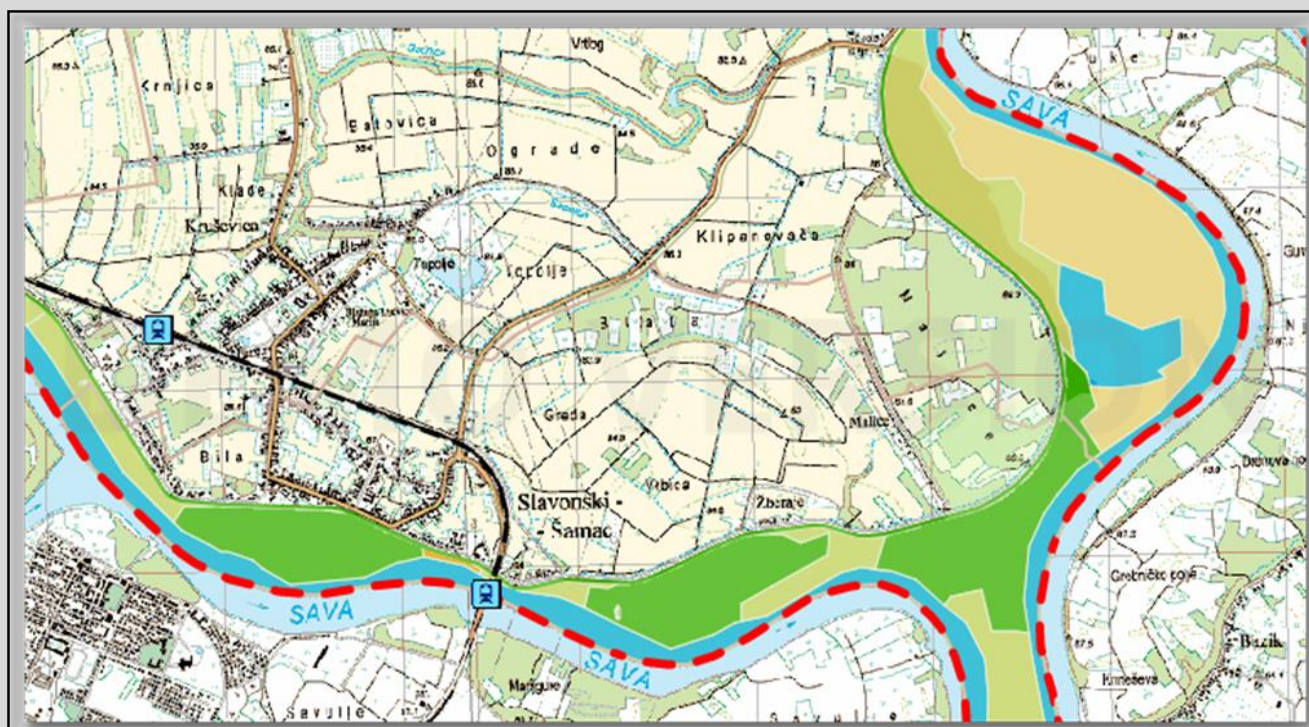
Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda Brodsko – posavske županije
Usklađivanje Plana za 2024. godinu

D.2. 21.	akumulacija Petnja		Slaba mjesta na brani jezera Petnja nisu registrirana. Pri visokoj vodi jezera pozornost je potrebno obratiti na normalno funkcioniranje bočnog preljeva te sprečavanje zaustavljanja granja i drveća, koje bi moglo smanjiti protočnost preljeva. Isto tako, pozornost je potrebno obratiti na kaptirani izvor pod lijevim bokom brane i kontrolirati iznosi li voda istjecanjem materijal (pijesak), temeljno tlo brane.
D.2. 22.	Zapadni lateralni kanal Jelas polja, l.o.; kkm 0+000 - 4+842 (4,842 km)	Lijevi nasip Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja; kkm 0+000 - 4+842 km 0+000 - 4+635 (4,635 km)	Iako do sada nisu uočena značajna slaba mjesta, mora se uvažiti činjenica da pri provođenju mjera obrane od poplave mostovi mogu biti slaba mjesta. Potrebno je paziti da ne dođe do skupljanja nanosa na stupovima i upornjacima mosta (posebnu pozornost obratiti na drvene mostove). Također, potrebno je kontrolirati stabilnost vodnih stuba.
D.2. 23.	Zapadni lateralni kanal Jelas polja, d.o.; rkm 0+000 - 1+030 (1,030 km)	Desni nasip Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja; kkm 0+000 - 1+030 km 0+000 - 0+850 (0,850 km)	Iako do sada nisu uočena značajna slaba mjesta, mora se uvažiti činjenica da pri provođenju mjera obrane od poplave mostovi mogu biti slaba mjesta. Potrebno je paziti da ne dođe do skupljanja nanosa na stupovima i upornjacima mosta (posebnu pozornost obratiti na drvene mostove). Također, potrebno je kontrolirati stabilnost vodnih stuba.
D.2. 24.	rijeka Orljava, l.o.; Ušće u Savu - ušće Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja; rkm 0+000 - 7+7+638 (7,638 km)	Lijevi usporni nasip Orljave od spoja sa savskim nasipom do spoja s nasipom Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja; rkm 0+000 - 7+7+638 km 0+000 - 7+390 ili 37+735 - 45+160 (7,425 km)	Slaba mjesta čine mostovi, i na tim mjestima treba paziti da ne dođe do skupljanja nanosa na stupovima i upornjacima mosta. Potrebno je kontrolirati stabilnost vodnih stuba i ustave na dovodnom kanalu za ribnjak. Kod dugotrajnih visokih voda (posebno uspornih savskih) moguća su procjeđivanja kroz trup nasipa i procurivanja vode kroz rovove u trupu nasipa nastalih djelovanjem štetočina. Izvodi se zaobalna berma (krajnji rok završetka 31.8.2023.) kojim će se osigurati veća razina sigurnosti od prodora nasipa
D.2. 25.	rijeka Orljava, l.o.; od ušća Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja do mosta Brodski Drenovac; rkm 7+638 - 13+533 (5,895 km)	lijevi nasip Orljave od spoja s desnim nasipom Zapadnog lateralnog kanala Jelas polja do željezničke pruge; rkm 7+638 - 13+533 nasipi dužine: 0,756+ 0,853+ 1,170, dužine: 2,779 km	Pozornost je potrebno obratiti na mostove, odnosno potrebno je paziti da ne dođe do skupljanja nanosa na stupovima i upornjacima mosta. Potrebno je kontrolirati stabilnost vodnih stuba, ispravnost čepa uz prugu ZG-Vinkovci (sjeverna strana) i ispod ceste Lužani-Ciglenik. U 2021 godini izgrađen je lijevi obrambeni nasip od Ciglenika do Bečica od km 8+400 do km 9+450

IZVOR: VGO SAVA, VGI BRODSKA POSAVINA

SLIKA 1: KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA UNUTAR POPLAVNOG PODRUČJA, SLAVONSKI BROD

SLIKA 2: KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA UNUTAR POPLAVNOG PODRUČJA, SLAVONSKI ŠAMAC

	korištenje zemljišta unutar poplavnog područja
	naseljeno područje
	područje gospodarske namjene
	sportski rekreacijski sadržaji
	intenzivna poljoprivreda
	ostala poljoprivreda
	šume i niska vegetacija
	močvare i oskudna vegetacija
	vodene površine

IZVOR: HRVATSKE VODE, KARTA RIZIKA OD POPLAVA

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – POPLAVE

Na razini Republike Hrvatske očekuje se ranjivost u segmentu poljoprivrede (poplave mogu smanjiti ili posve uništiti prinose), energetike (mogu dovesti do oštećenja energetskih postrojenja i infrastrukture) i izgrađenog okoliša (poplave u naseljima kao posljedice veće učestalosti i intenziteta ekstremnih vremenskih prilika koje obilježavaju velike količine oborine u kratkom razdoblju).²⁰

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Odnosi se na smrtno stradale, povrijeđene i evakuirane osobe. Život i zdravlje ljudi neće biti neposredno ugroženo, ali postoji mogućnost evakuacije stanovništva iz ugroženih naselja:

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	²¹ 6<0,001	
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	X
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 3 - umjerene posljedice**.

²⁰ Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u republici hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu

²¹ Uzima se u obzir ako je uslijed posljedica nesreće stradala bar jedna osoba.

GOSPODARSTVO :²²

Odnose se na materijalnu i financijsku štetu u gospodarstvu. Šteta nastala od prirodne nepogode poplave, prikazana je u odnosu na proračun Brodsko – posavske županije.

Posljedice na gospodarstvo procijenjene su kroz štete na obrtnim sredstvima u poljoprivredi, stambenim i gospodarskim objektima.

Najveće štete od poplave u Brodsko – posavskoj županiji bile su 2014. godine:²³

GRAD SLAVONSKI BROD:			
2014.	Poplava	59.426.959,75 kn	Poljoprivreda 463.699,01 kn, građevinski objekti 6.600,00 kn, infrastrukturni objekti 58.956.660,74 kn
OPĆINA SLAVONSKI ŠAMAC:			
2014.	Poplava	2 450.000,00 kn	Poljoprivreda, građevinski objekti i infrastrukturni objekti
OPĆINA ORIOVAC:			
2014.	Poplava	7 243.357,77 kn	Poljoprivreda, građevinski objekti i infrastrukturni objekti

Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	<1%	
2	Malene	1 – 5%	
3	Umjerene	5 – 15%	
4	Značajne	15 – 25%	
5	Katastrofalne	>25%	X

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se **u kategoriji 5 – katastrofalne posljedice.**

²² Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 3. (4).

²³ Procjena rizika od velikih nesreća, 2022.

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:

Negativni utjecaji poplava na kritičnu infrastrukturu se mogu promatrati kroz niz aspekata kao na primjer:

- velika brzina kretanja poplavnog vala (bujice, pucanje nasipa),
- dugotrajna pokrivenost većih područja vodom koja može biti i zagađena uslijed nekog incidenta i
- indirektno štete na područjima koja nisu poplavljena uslijed prekida/poremećaja u prometu, telekomunikacijama, snabdijevanju električnom energijom, opskrbom vode i sl.

Radi toga može se smatrati da poplave imaju negativan utjecaj na sve navedene grupe kritične infrastrukture.

Društvena stabilnost i politika				
ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javno društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javno društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene				
3 Umjerene	X	X	X	X
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 3 – umjerene posljedice**

9.1. Poplava - određivanje vjerojatnosti događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe	
2	Malene	1 – 5%	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50%	1 događaj u 2 do 20 godina	
4	Velika	51 – 98%	1 događaj u 1 do 2 godina	X
5	Iznimno velika	>98%	događaj godišnje ili češće	

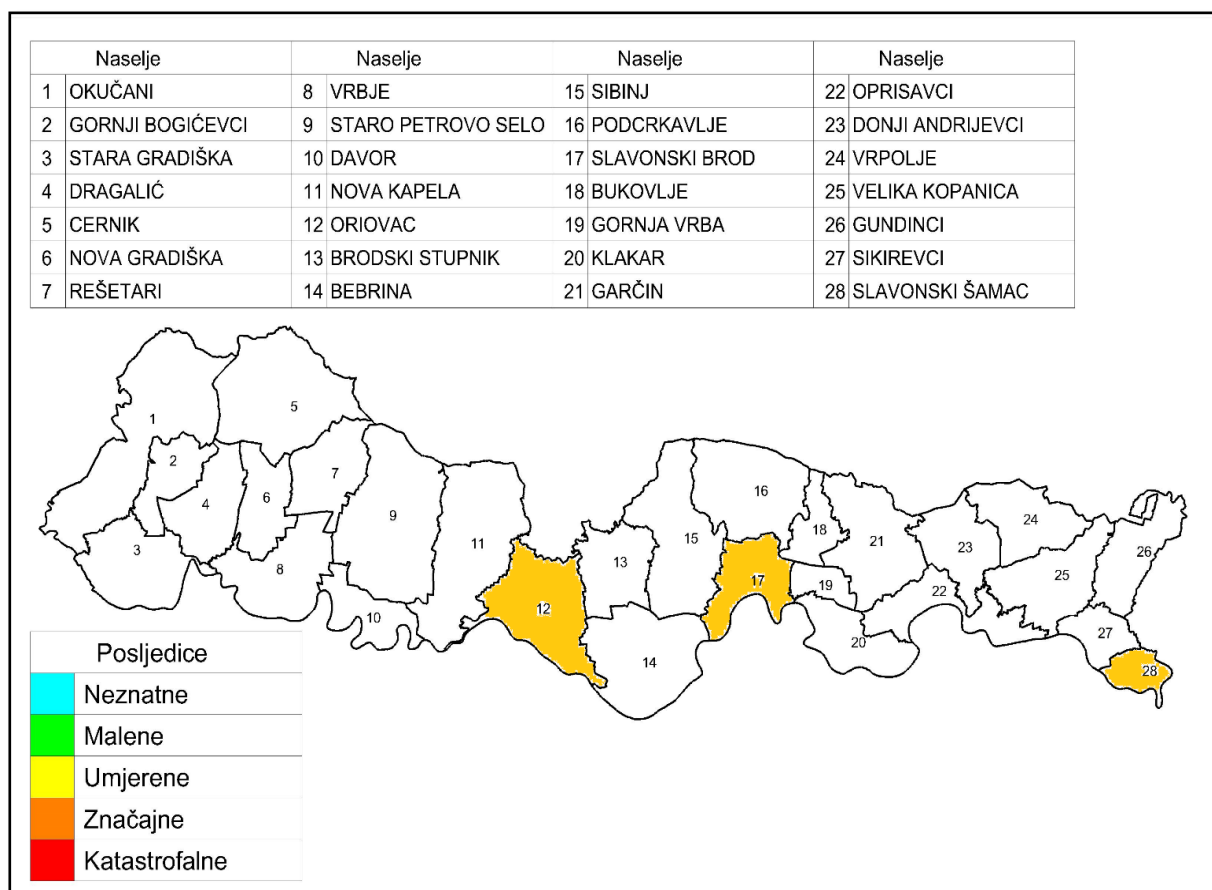
9.2. Poplava - zbirna ocjena posljedica

ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnosti politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene				
3 Umjerene	X		X	
4 Značajne				X
5 Katastrofalne		X		

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirno posljedice poplave ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika. Zbirna ocjena posljedica poplave nalazi se u **kategoriji 4 – značajne posljedice**.²⁴

9.3. Poplava – karta prijetnje

²⁴ Obzirom da se poplave uslijed iznimnih oborina bilježe kao prirodne nepogode preuzeti su podatci iz procjene šteta od prirodnih nepogoda, te se koristila logička metoda određivanja veličine šteta. Procjena rizika od velikih nesreća 2018.

9.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – POPLAVA

9.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela²⁵ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

9.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

²⁵ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

9.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:

- stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
- odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
- stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

9.4.4. *Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći*

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

9.4.5. *Žurna pomoć*

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijeti ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave²⁶.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

²⁶ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

9.4.6. *Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini*

9.4.6.1. *Županijsko i stručno povjerenstvo*

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.²⁷
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne)samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

²⁷ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

9.4.6.2. Operativne snage sustava civilne zaštite

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite.

<i>Radnje i postupci</i>	<i>Rukovođenje/Odlučivanje</i>	<i>Izvršenje/Suradnja</i>
Mobilizacija Specijalističkog tima za traganje i spašavanje u poplavama i tima za taktičko tehničku potporu i po potrebi specijalističkog tima za zbrinjavanje prema Operativnom postupovniku iz Plana djelovanja.	župan	načelnik Stožera, Zapovjedništvo tima
Prikupljanje informacija o trenutno angažiranim postrojbama CZ JLS	načelnik Stožera	Županijski centar 112
Angažiranje specijalističkih timova prema uputama rukovoditelja obrane od poplava branjenog područja	načelnik Stožera	Rukovoditelj obrane od poplava branjenog područja
Upućivanje postrojbi na izvršenje zadaća.	Načelnik Stožera	Rukovoditelj obrane od poplave branjenog područja
Koordinacija angažiranja postrojbi CZ ukoliko opasnost od poplave prijete u više JLS.	župan	načelnik Stožera Rukovoditelj obrane od poplave branjenog područja

3.2 Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Pod opremom i sredstvima prvenstveno se podrazumijeva sve što je potrebno nositeljima mjera koji su odgovorni za provedbu Zakona o sustavu civilne zaštite kako bi učinkovito obavljali svoje zadaće i povećali svoju spremanost za sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva.

Brodsko-posavska županija usvojila je u 2022. godini Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite. Temeljem navedenog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite planiraju se financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite (osobna oprema za opće i specijalističke postrojbe, edukacije, vježbe, vozila itd.)

Obranom od poplava u Republici Hrvatskoj upravljaju Hrvatske vode koji samostalno procjenjuju i financiraju sve što im je od opreme potrebno (obnova alata, oprema, dopuna skladišta za obranu od poplava, sustava veza i radijskih frekvencija, održavanja i popravka plovne i druge opreme za obranu od poplava, službena radna i zaštitna odjeća itd.).

Nadalje, ostala sredstva kojim se sprječava stradanje stanovništva, imovine i gospodarskih funkcija su:

- planiranje mjera zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora („Narodne novine 29/83, 36/85 i 42/86),
- podizanje svijesti građana o provođenju mjera koje utječu na smanjenje rizika od poplava (postupanje u slučaju prijetnje, održavanje odvodnih kanala u privatnom vlasništvu itd.).

SUŠA

10. Prirodna nepogoda – SUŠA –

DEFINICIJA SUŠE:

Suša je prirodna nepogoda koja je primarno vezana uz deficit oborine kroz dulje vremensko razdoblje u odnosu na prosječne oborinske prilike na određenom području. Sušu definira i povećana temperatura zraka u odnosu na prosječne temperaturne prilike na određenom području. Ona predstavlja kompleksan proces koji uključuje različite faktore za određivanje rizika i osjetljivosti na sušu. Suša se relativno sporo razvija, dugo traje, i teško je odrediti njezin vremenski početak i kraj. Posljedice suše ogledaju se gotovo u svim aspektima života kod ljudi, biljaka i životinja. Manjak oborine se može pojaviti tijekom tjedana, mjeseci ili godina što može imati za posljedicu smanjenje površinskih i podzemnih zaliha vode, odnosno smanjenje protoka vode u vodotocima te razine vode u jezerima i u podzemlju, uzrokujući hidrološku sušu. Pored hidrološke suše i kratkoročni manjak oborine u vegetacijskom razdoblju može uzrokovati nedostatak vode u tlu (zasušenje) koja je potrebna za razvoj biljnih kultura te biljke zaostaju u rastu i razvoju što se u konačnici odražava smanjenjem prinosa i nestabilnošću biljne proizvodnje.

Osim nedostatka oborine, kad dođe do povećanja temperature zraka (zatopljenje) kod biljke se javlja povećana potreba biljke za vodom. Pojava suše (zasušenje i zatopljenje) u biljnoj proizvodnji naziva se agronomska suša. Agronomska suša se može pojaviti u sva četiri godišnja doba i imati posljedice na opskrbu biljke vodom.

Kada je zima bez oborine (kiša, snijeg ili pojava suhog snijega), ne stvara se zaliha vode u tlu. U vrijeme suhog proljeća i uz pojavu vjetrova isušuje se površinski sloj tla, te jare kulture ne mogu pravodobno i kvalitetno nicati. Tijekom jeseni, nedovoljno oborina usporava razvoj ozimih kultura. Kada suša nepovoljno utječe na raspoložive zalihe vode i posljedično na opskrbu vodom radi zadovoljavanja ljudskih i gospodarskih i kulturnih potreba, tada je riječ o socijalno ekonomskoj suši.

VODOOPSKRBINI SUSTAV BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Na području Brodsko-posavske županije postoje tri veća vodoopskrbna sustava (Istočna Slavonija, Slavonski Brod i Zapadna Slavonija) te nekoliko manjih lokalnih vodovoda.

Zbog topografskih prilika, položaja i oblika županije (izduženost u smjeru istok-zapad) te postojanja tri značajna izvorišta na potezu istok-zapad predviđa se u daljnjoj budućnosti puno povezivanje ova tri glavna vodoopskrbnog sustava u smislu povezivanja temeljnih vodoopskrbnih pravaca, magistralnih cjevovoda ili vodoopskrbnih mreža.

Tim sustavima će se priključiti (ili su se već priključili) i lokalni vodovodi koji imaju izvorišta nedostatnih kapaciteta ili je pak voda sanitarno neispravna. Na području Brodsko-posavske županije

u 2020. godini postoje dva javna isporučitelja vodnih usluga Vodovod d.o.o. Slavonski Brod i Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o čija djelatnost uključuje aktivnosti vodoopskrbe.

Vodovod d.o.o. Slavonski Brod djeluje na području Grada Slavenskog Broda te općina Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Donji Andrijevi, Garčin, Gornja Vrba, Gundinci, Klakar, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Sibirj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Velika Kopanica i na dijelu Općine Vrpolje.

Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o. djeluje na području Grada Nove Gradiške i općina Cernik, Davor, Dragalić, Gornji Bogičevci, Nova Kapela, Okučani, Rešetari, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo i Vrbje. Đakovački vodovod d.o.o. opskrbljuje vodom stanovnika naselja Vrpolje i Čajkovci.

U području zahvata „Regionalni vodoopskrbni sustav Istočna Slavonija“ nalazi se vodocrpilište „Istočna Slavonija“ u naselju Sikirevci.

Opskrbljenost stanovništva vodom na području Županije povećala se na približno 62,0%, u 2019. godini, kada je na sustav javne vodoopskrbe spojeno 98 367 stanovnika. Taj udio je značajno niži od državnog prosjeka koji je iznosio 91,5% te svrstava Brodsko-posavsku županiju među županije s najmanjim udjelom priključenosti stanovništva na javnu vodoopskrbu, odnosno na pretposljednje, 20. mjesto.

Stanovnici koji nisu priključeni na sustav javne vodoopskrbe opskrbljuju se vodom iz tzv. Lokalnih vodovoda ili iz individualnih vodozahvata (bunari, cisterne), kod kojih nije uspostavljen sustav kontrole kakvoće vode, nego se ona provodi prema potrebi i procjeni korisnika.

U 2022. završen je projekt sustav javnog navodnjavanja Orubica, čiji je cilj natapati više od 300 hektara povrtlarskih kultura.

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – SUŠU - :

DO 2040. očekivani broj kišnih razdoblja uglavnom bi se smanjio. U razdoblju od 2011. – 2040. godine broj sušnih razdoblja mogao bi se povećati u jesen u gotovo čitavoj zemlji. U razdoblju od 2011. do 2040. godine ljeti se očekuje porast broja vrućih dana, što bi moglo prouzročiti i produžena razdoblja s visokom temperaturom zraka.

Povećanje broja vrućih dana s prosjekom od 15 do 25 dana u razdoblju referentne klime bilo bi više od 8 dana u istočnoj Hrvatskoj. U budućem klimatskom razdoblju 2011. do 2040. u većini se krajeva očekuje povećanje evapotranspiracije, kao i smanjenje vlažnosti tla.

Glavni očekivani utjecaj klimatskih promjena i povećanju suša su u području poljoprivrede i to u promjeni vegetacijskog razdoblja, nižim prinosima svih kultura i većoj potrebi za vodom.²⁸

²⁸ Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u republici hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Suša rijetko izaziva brze i dramatične gubitke u ljudskim životima, ali zahvaća biljni i životinjski svijet te može imati značajan utjecaj na ekosustav. Dovodi do pada prihoda proizvođača, smanjenja ukupnog fonda hrane, velikih poremećaja na tržištu poljoprivrednih proizvoda čak i do pojave gladi osobito kod životinja.

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	²⁹ 6<0,001	X
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 1 – neznatne posljedice**.

GOSPODARSTVO :

Posljedice suše se uz velike financijske štete (procjena smanjenja uroda kultura i do 90%), očituju i kroz negativnu vanjskotrgovinsku razmjenu te nisku konkurentnost domaće proizvodnje tako da je navodnjavanje zasigurno jedna od izuzetno važnih mjera i potreba kojima se te štete mogu smanjiti, a u određenim okolnostima i potpuno izbjeći.³⁰

Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	<1%	
2	Malene	1 – 5%	
3	Umjerene	5 – 15%	
4	Značajne	15 – 25%	X
5	Katastrofalne	>25%	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se u **kategoriji 3 – značajne posljedice**.

²⁹ Uzima se u obzir ako je uslijed posljedica nesreće stradala bar jedna osoba.

³⁰ Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak3.(4).

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:				
Neće biti štete na objektima kritične infrastrukture niti na objektima od javnog društvenog značaja.				
Društvena stabilnost i politika				
ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javno društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javno društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne	X	X	X	X
2 Malene				
3 Umjerene				
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 1 – neznatne posljedice**

10.1. Prirodna nepogoda – suša – vjerojatnosti događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti*
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe	
2	Malene	1 – 5%	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50%	1 događaj u 2 do 20 godina	
4	Velika	51 – 98%	1 događaj u 1 do 2 godina	X
5	Iznimno velika	>98%	1 događaj godišnje ili češće	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

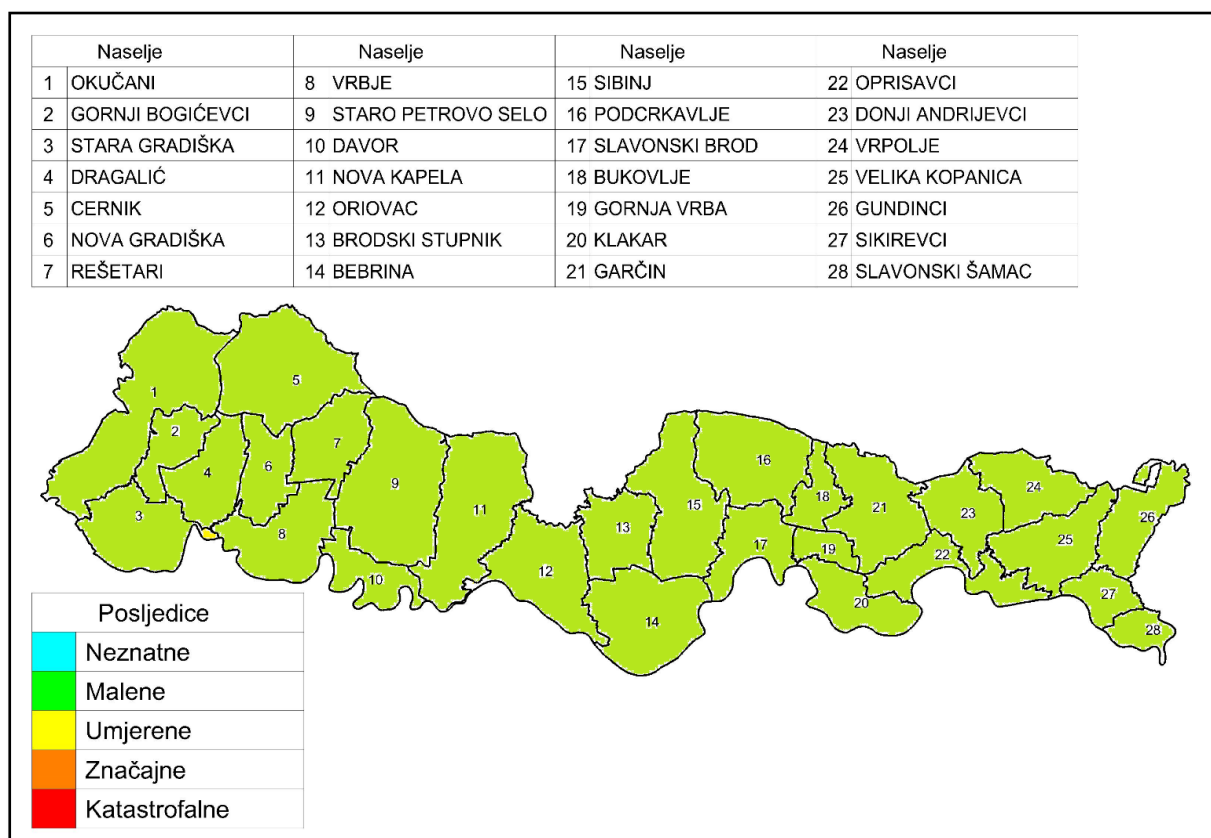
10.2. Prirodna nepogoda – suša – zbirna ocjena posljedica

ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnosti politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne	X		X	
2 Malene				X
3 Umjerene				
4 Značajne		X		
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirno posljedice suše ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika, što određuje **kategoriju 2 – malene posljedice**.

10.3. Prirodna nepogoda – suša – karta prijetnje

10.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – SUŠA

10.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglašiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela³¹ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

10.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od

³¹ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

10.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

10.4.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

10.4.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³².

³² ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

10.4.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

10.4.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.³³
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom

³³ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

10.4.6.2. Operativne snage sustava civilne zaštite

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite.

<i>Snage za zaštitu i spašavanje</i>	<i>Zadaća</i>
Stožer CZ	Planira, organizira, zapovijeda, usklađuje i nadzire provođenje zadaća zaštite i spašavanja
Vatrogasna zajednica Brodsko-posavske županije	Provode mjere tehničkih intervencija, gašenje požara, dobava pitke vode, vatrogasno dežurstvo
Pravne osobe interesa za sustav CZu oblasti graditeljstva	Osiguravaju ljudstvo i tehniku i radne na saniranju posljedica nevremena po zahtjevu Stožera
Gotove operativne snage, komunalna poduzeća i vlastiti komunalni pogoni JLS	Osiguravaju ljudstvo i tehniku na saniranju posljedica suše po zahtjevu Stožera
Gotove operativne snage, zdravstvene ustanove	Osigurava pružanje prve pomoći, sanitetski prijevoz i zdravstveno zbrinjavanje teže povrijeđenih osoba
Vlasnici kritične infrastrukture, distributeri pitke vode)	Osigurava redovnu isporuku pitke vode
Specijalistički tim za logistiku	Aktivira se kao dodatna snaga gotovim snagama zaštite i spašavanja

10.5. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Brodsko-posavska županija usvojila je na sjednici Županijske skupštine održane 11. srpnja 2022. godine Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite.

Temeljem navednog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite i zaštite od požara utvrđuju se i planiraju financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite, kao nositelje mjere u slučaju nastajanja prirodne nepogode.

TUČA

11. Prirodna nepogoda – TUČA –

DEFINICIJA TUČA:

Područje Hrvatske nalazi se u umjerenim geografskim širinama gdje je pojava tuče i sugradice relativno česta. Tuča je kruta oborina sastavljena od zrna ili komada leda, promjera većeg od 5 do 50 mm i većeg. Elementi tuče sastavljeni su od prozirnih i neprozirnih slojeva leda. Tuča pada isključivo iz grmljavinskog oblaka Cumulonimbusa, a najčešća je u toplom dijelu godine. Sugradica je isto kruta oborina sastavljena od neprozirnih zrna smrznute vode, okruglog oblika, veličine između 2 i 5 mm, a pada s kišnim pljuskom. Na meteorološkim stanicama bilježi se uz tuču i sugradicu pojava ledenih zrna u hladnom dijelu godine. Ledena zrna su smrznute kišne kapljice ili snježne pahuljice promjera oko 5 mm, koja padaju pri temperaturi oko ili ispod 0°C. Pojave tuča, sugradica i ledena zrna zajedničkim imenom zovu se kruta oborina. Svojim intenzitetom nanose velike štete pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i poljoprivredi.

SUSTAV OBRANE OD TUČE:

U Hrvatskoj smo često svjedoci štetama u poljoprivredi uzrokovanih tučom. Pojava tuče češća je s povećanjem temperature zraka na globalnoj razini pa je i za očekivati još češću pojavu tuče u budućnosti. Zaštita od tuče već se desetljećima odvija protugradnim raketama u Republici Hrvatskoj. Međutim, svjetska znanstvena i stručna zajednica jedinstvena je u stavu da trenutno naša spoznaja o poznavanju fizikalnih procesa u oblaku i mogućnost njihovog predviđanja, a samim tim i djelovanja na eventualnu njihovu promjenu, još nisu na razini da bi se operativno provodila obrana od tuče.³⁴

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – TUČU - :

Poljoprivreda je posebno je osjetljiva na klimatske promjene jer je općenito jako ovisna o vremenskim prilikama. Sva izravna klimatska obilježja – temperatura, oborine i vremenski uvjeti – utječu na proizvodnju. Zbog ukupne vrijednosti, utjecaja na sigurnost hrane i radnih mjesta koja otvara poljoprivreda je važna grana hrvatskoga gospodarstva na koju su već u proteklih nekoliko godina snažno utjecale klimatske promjene. Posljedice ekstremnih vremenskih pojava kao što su poplave i tuče te nedostatak vode bili su prosječni gubici od 176 milijuna eura na godinu od 2000. do 2007., a razmjeri štete u budućnosti bi se mogli i povećati. Ranija cvatnja i sazrijevanje pojedinih sorata grožđa, maslina i voća zbog toplije zime i proljeća donekle pozitivno utječu na poljoprivrednu proizvodnju, što omogućuje veće

³⁴ Izvor: https://klima.hr/razno/priopcenja/obrana_od_tuce.pdf

prinose. Međutim, vinogradarske regije mogle bi proširiti svoje sortimente, zbog čega bi se izgubila regionalna obilježja vina i smanjila njihova konkurentnost.³⁵

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

U slučaju tuče moguć je negativan utjecaj na život i zdravlje ljudi (ozljede, evakuacija iz oštećenih objekata).

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	³⁶ 6<0,001	
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	X
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 3 – umjerene posljedice.**

GOSPODARSTVO :

Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	<1%	
2	Malene	1 – 5%	X
3	Umjerene	5 – 15%	
4	Značajne	15 – 25%	
5	Katastrofalne	>25%	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se u **kategoriji 2 – malene posljedice.**

³⁵ Izvještaj o procijenjenim utjecajima i ranjivosti na klimatske promjene po pojedinim sektorima, Zagreb 2017.

³⁶ Uzima se u obzir ako je uslijed posljedica nesreće stradala bar jedna osoba.

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:

Štete od tuče mogu nastati na dalekovodima i telekomunikacijskim objektima, a moguće su i manje štete na objektima od javnog društvenog značaja. Ne očekuje se dulji prekid u funkciji kritične infrastrukture.

Društvena stabilnost i politika				
ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javno društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javno društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne			X	
2 Malene	X	X		X
3 Umjerene				
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 2 – malene posljedice**.

11.1. Prirodna nepogoda – tuča – vjerojatnosti događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti*
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe	
2	Malene	1 – 5%	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50%	1 događaj u 2 do 20 godina	
4	Velika	51 – 98%	1 događaj u 1 do 2 godina	X
5	Iznimno velika	>98%	1 događaj godišnje ili češće	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

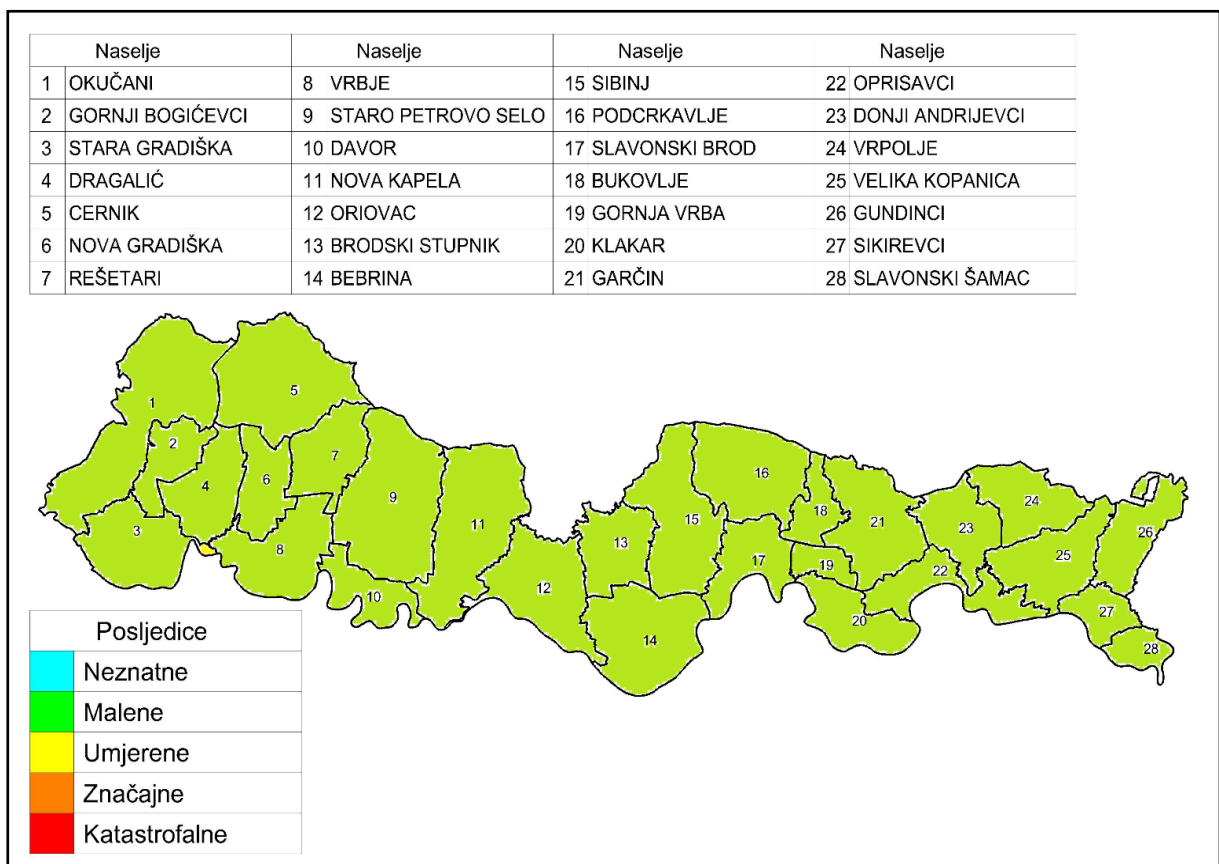
11.2. Prirodna nepogoda – tuča – zbirna ocjena posljedica

ZBIRNA OCJENA KATEGORIJE POSLJEDICE VELIKE NESREĆE				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnosti politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene	X		X	X
3 Umjerene		X		
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirno posljedice suše ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika, što određuje **kategoriju 2 – malene posljedice**.

11.3. Prirodna nepogoda – tuča – karta prijetnje

11.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – TUČA

11.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela³⁷ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

11.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

³⁷ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

11.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.

2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

11.4.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

11.4.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³⁸.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:

³⁸ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

- vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
- kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
- drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

11.4.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

11.4.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.³⁹
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstvo obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.

³⁹ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

11.4.6.2. Operativne snage sustava civilne zaštite

Operativne snage sustava civilne zaštite iz čl. 20 Zakona o sustavu civilne zaštite (Narodne novine broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22) u slučaju nastajanja prirodnih nepogoda postupaju sukladno Planu djelovanju civilne zaštite.

<i>Snage za zaštitu i spašavanje</i>	<i>Zadaća</i>
Stožer CZ	Planira, organizira, zapovijeda, usklađuje i nadzire provođenje zadaća zaštite i spašavanja.
Vatrogasna zajednica Brodsko-posavske županije	Provode mjere tehničkih intervencija u prometu.
Pravne osobe interesa za sustav CZu oblasti graditeljstva	Osiguravaju ljudstvo i tehniku i radne na saniranju posljedica nevremena po zahtjevu Stožera.
Gotove operativne snage, komunalna poduzeća i vlastiti komunalni pogoni JLS	Osiguravaju ljudstvo i tehniku i radne na saniranju posljedica nevremena po zahtjevu Stožera.
Gotove operativne snage, zdravstvene ustanove	Osigurava pružanje prve pomoći, sanitetski prijevoz i zdravstveno zbrinjava teže povrijeđenih osoba.
Vlasnici kritične infrastrukture, Distributer električne energije	Sanira posljedice nevremena na svojim postrojenjima i osigurava redovitu isporuku električne energije.

11.5. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Brodsko-posavska županija usvojila je na sjednici Županijske skupštine održane 11. srpnja 2022. godine Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite.

Temeljem navednog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite i zaštite od požara utvrđuju se i planiraju financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite, kao nositelje mjere u slučaju nastajanja prirodne nepogode.

MRAZ

12. Prirodna nepogoda – MRAZ –

DEFINICIJA MRAZ:

Mraz je meteorološka pojava koja nastaje pri tlu u vedrim noćima i pri slabijem vjetru, kad uz hladno tlo prizemni sloj zraka pri temperaturi nižoj od 0°C izravno prijeđe iz vodene pare u led (depozicija). Najčešće se javlja po dolinama u koje se slijeva hladan zrak s okolnih obronaka. Iščezava nakon izlaska Sunca, kad se tlo i sloj zraka uz tlo zagriju.

Mraz se pojavljuje u zoru, kada ima dovoljno vlage u zraku i dolazi do pada temperature. Ovisno o padu temperature mraz može biti slab, umjeren, jak i vrlo jak. Prvi jesenski mrazovi uglavnom su slabi do umjereni. Kasnije dolazi do pojave jakih i vrlo jakih mrazova. Pojedine biljne vrste podnose slabe mrazove ili nisu otporne na jake ili vrlo jake pojave. Mraz se pojavljuje u zoni rizosfere (područje korijena), i riječ je o jakim i vrlo jakim mrazovima. Slabi i umjereni mrazovi uglavnom se vide na nadzemnom djelu biljaka. Reljefno gledano mraz se pojavljuje u tzv. mrazištima. To su udubljenja u reljefu gdje dolazi do pada temperature u zoru te do pojave mraza.

TEMPERATURA NA KOJOJ DOLAZI DO POJAVE MRAZA:

U umjerenom zemljopisnom pojasu koriste se sljedeće formulacije za opisivanje temperatura:

- slab mraz: 0 ° C do -4 ° C
- umjereni mraz: -4 ° C do -10 ° C
- jaki mraz: -10 ° C do -15 ° C
- vrlo jaki mraz: ispod -15 ° C

Kod slabih mrazova dolazi do oštećenja zelenih nezaštićenih dijelova. Takvu pojavu biljke prepoznaju kao stres, što dovodi do pada otpornosti. Ako su biljke na vrijeme pripremljene te su povukle biljne sokove na vrijeme, mraz nema nepovoljno djelovanje. Kod pojave slabih i umjerenih mrazova dolazi do oštećenja zelenih dijelova biljaka, što ne dovodi do velikih problema za biljke. Kod pojave jakih i vrlo jakih dolazi do oštećenja tkiva, što može izazvati značajna oštećenja na deblu, granama, krošnji i sl. Prilikom smrzavanja tla dolazi do odumiranja korijena i „izbacivanja“ korijena ako biljka nije prilagođena na takve uvjete⁴⁰.

⁴⁰ <http://blog.meteo-info.hr/meteorologija/iako-nastaje-pri-tlu-i-mraz-je-oborina/>

ŠTETE OD MRAZA:

Štete poljoprivredi nanose i izrazito niske, odnosno visoke temperature zraka. Pri niskim temperaturama dolazi do pojave mraza. Mraz je naročito opasan za voćarsku proizvodnju. Pri temperaturi zraka od -1,2 do 2° C izmrzavaju zametnuti plodovi, dok cvatovi izmrzavaju na temperaturi od -2 do 3° C.

Gubici u gospodarstvu u slučaju mraza najviše se osjete u poljoprivredi.

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – MRAZ - :

Klimatske promjene postale su veliki problem današnjice te se njihov utjecaj uočava u poljoprivrednoj proizvodnji, a isto tako i u voćarstvu. Javljuju se mnogi problemi vezani za mirovanje voćnih vrsta, prijevremenu cvatnju, pojavu raznih nepogoda (mraza, suše, poplava) i brojnih drugih stresnih čimbenika koji štetno djeluju na voćne vrste.

U Republici Hrvatskoj prevladava umjerena klima te se posljednjih godina povećava srednja godišnja temperatura, zime postaju sve blaže, a u vegetaciji se javljaju mrazovi i ekstremne suše. Zadatak voćara je ublažiti negativno djelovanje klimatskih promjena na proizvodnju voća te prilagoditi tehnologiju uzgoja i sortiment voćne vrste s obzirom na klimu određenog područja.

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Život i zdravlje ljudi neće biti neposredno ugroženo.

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	⁴¹ 6 < 0,001	X
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice za život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 1: neznatne posljedice.**

⁴¹ Uzima se u obzir ukoliko je, uslijed posljedica nesreće, stradala bar jedna osoba.

GOSPODARSTVO :			
Gubici u gospodarstvu u slučaju mraza najviše se osjete u poljoprivredi.			
Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	< 1%	
2	Malene	1 – 5 %	
3	Umjerene	5 – 15 %	
4	Značajne	15 – 25 %	
5	Katastrofalne	> 25 %	X

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se u **kategoriji 5: katastrofalne posljedice.**

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:					
Neće biti štete na objektima kritične infrastrukture niti na objektima od javnog društvenog značaja.					
Društvena stabilnost i politika					
Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće					
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javnog društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javnog društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne	X		X	X	X
2 Malene					
3 Umjerene					
4 Značajne					
5 Katastrofalne					

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 1: neznatne posljedice.**

12.1. Prirodna nepogoda – mraz – vjerojatnosti događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti*
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	< 1 %	1 događaj u 100 godina i rjeđe	
2	Malena	1 – 5 %	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50 %	1 događaj u 2 do 20 godina	X
4	Velika	51 – 98 %	1 događaj u 1 do 2 godina	
5	Iznimno velika	> 98 %	1 događaj godišnje ili češće	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

12.2. Prirodna nepogoda – mraz – zbirna ocjena posljedica

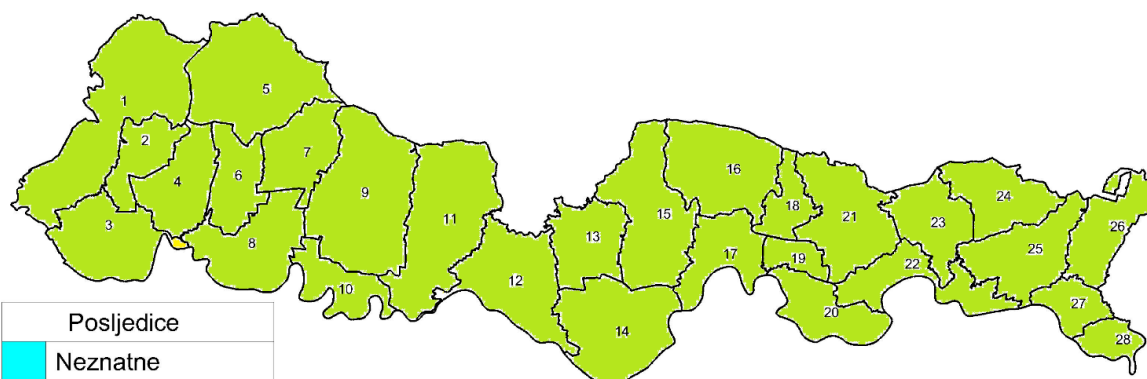
Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnost i politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne	X		X	
2 Malene				X
3 Umjerene				
4 Značajne				
5 Katastrofalne		X		

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirne posljedice ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija: život i zdravlje ljudi, gospodarstvo te društvena stabilnost i politika, što određuje kategoriju **2: malene posljedice**.

12.3. Prirodna nepogoda – mraz – karta prijetnje

Naselje	Naselje	Naselje	Naselje
1 OKUČANI	8 VRBJE	15 SIBINJ	22 OPRISAVCI
2 GORNJI BOGIĆEVCI	9 STARO PETROVO SELO	16 PODCRKAVLJE	23 DONJI ANDRIJEVCI
3 STARA GRADIŠKA	10 DAVOR	17 SLAVONSKI BROT	24 VRPOLJE
4 DRAGALIĆ	11 NOVA KAPELA	18 BUKOVLJE	25 VELIKA KOPANICA
5 CERNIK	12 ORIOVAC	19 GORNJA VRBA	26 GUNDINCI
6 NOVA GRADIŠKA	13 BRODSKI STUPNIK	20 KLAKAR	27 SIKIREVCI
7 REŠETARI	14 BEBRINA	21 GARČIN	28 SLAVONSKI ŠAMAC

Posljedice	
■	Neznatne
■	Malene
■	Umjerene
■	Značajne
■	Katastrofalne

12.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – MRAZ

12.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglašiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela⁴² provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

12.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od

⁴² članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

12.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

12.4.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

12.4.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁴³.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

⁴³ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

12.4.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

12.4.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.⁴⁴
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od

⁴⁴ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.

5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

12.5. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Brodsko-posavska županija usvojila je na sjednici Županijske skupštine održane 11. srpnja 2022. godine Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite.

Temeljem navednog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite i zaštite od požara utvrđuju se i planiraju financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite, kao nositelje mjere u slučaju nastajanja prirodne nepogode.

IZVANREDNO VELIKA VISINA SNIJEGA

13. Prirodna nepogoda – IZVANREDNO VELIKA VISINA SNIJEGA –

VELIKA VISINA SNIJEGA:

Snijeg može predstavljati ozbiljnu poteškoću za normalno odvijanje svakodnevnih aktivnosti kao što je npr. cestovni promet ili može predstavljati opterećenje na građevinskoj infrastrukturi (dalekovodi, zgrade i dr.). Za prvu ocjenu ugroženosti od snijega analizira se učestalost padanja snijega, maksimalna visina novog snijega, maksimalna visina snježnog pokrivača po mjesecima, te procjena očekivane godišnje maksimalne visine snježnog pokrivača za povratni period od 50 godina.

Maksimalna izmjerena visina novog snijega iznosila je 30 cm (siječanj 1984.). Iako se snijeg u studenom javlja rjeđe maksimalna visina novog snijega u dvije zime je bila iznad 20 cm (25 i 28 cm). U prosincu, veljači i ožujku bio je 18, 17 odnosno 12 cm. Najveće visine snježnog pokrivača tijekom zime javljaju se najčešće u siječnju (5 puta u 20 godina), zatim po učestalosti slijede veljača i studeni (4 odnosno 3 puta u 20 godina).

Maksimalni snježni pokrivač od 48 cm izmjeren je u ožujku (1986.). Slijedi ga maksimum od 41 cm u veljači iste godine. U studenom, prosincu i siječnju izmjerene su maksimalne visine snježnog pokrivača od 33 do 38 cm. Prema procjeni ekstremnih vrijednosti, jednom u 50 godina može se očekivati snježni pokrivač od 75 cm, odnosno s vjerojatnošću 98% da neće biti premašen.

Snježne prilike prema podacima meteorološke postaje mogu se očekivati u nizinskom dijelu Brodsko-posavske županije. Na višim nadmorskim visinama treba računati s nešto učestalijim padanjem snijega, višim novim snijegom i većim maksimalnim visinama. Svakih 100 m visine može se očekivati 3-4 dana više s padanjem snijega godišnje i 10 cm više maksimalne visine snježnog pokrivača za 50-godišnji povratni period. Najveći rizik od pojave snijega, maksimalnih visina novog snijega i snježnog pokrivača u BPŽ je u zimskim mjesecima (prosinac, siječanj i veljača). Međutim, treba naglasiti, da početkom snježne zime u studenom, kao i u ožujku treba računati s rjeđim snježnim oborinama, ali koje mogu biti obilnije. Poteškoće se mogu očekivati u odvijanju cestovnog prometa, ali ne u toj mjeri da izazovu poremećaje u snabdijevanju stanovništva. Za očekivati je veći broj prometnih nesreća, ali ne u toj mjeri da posljedice ne mogu sanirati redovne službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru redovite djelatnosti. Čišćenje prometnica organizirano je ugovorno kroz zimsku službu. Dosadašnja iskustva rada zimske službe u smislu održavanja županijskih i lokalnih cesta su dobra budući da je osigurana prohodnost cesta u ovim uvjetima. Velike količine snijega mogu izazvati opterećenje na građevinskoj infrastrukturi (dalekovodi, obiteljske kuće i sl.) Posljedice na kritičnu infrastrukturu trenutno nije moguće procjenjivati budući da nisu dostupni podatci i pokazatelji vlasnika infrastrukture vezane za karakteristike postrojenja, niti rezultati simulacija mogućih posljedica od izvanrednog događaja

POLEDICA:

Pojava zaleđenih kolnika može biti uzrokovana meteorološkim pojavama ledene kiše, poledice i površinskog leda (zaleđeno i klizavo tlo). To su izvanredne meteorološke pojave koje u hladno doba godine ugrožavaju promet i ljudsko zdravlje, a u motriteljskoj praksi Republike Hrvatske opažaju se i bilježe. Ledena kiša odnosi se na kišu sačinjenu od prehladnih kapljica koje se u doticaju s hladnim predmetima i tлом zamrzavaju, te tvore glatku ledenu koru na zemlji meteorološkog naziva poledica. Ta poledica kao meteorološka pojava se ne smije zamijeniti s površinskim ledom koji pokriva tlo te nastaje otapanjem snijega i stvaranjem ledene kore ili smrzavanjem kišnih barica. Opisane pojave vezane uz zaleđivanje kolnika u daljnjem tekstu će se nazivati zajedničkim imenom poledica. Samo opažanje navedenih meteoroloških pojava, ograničeno na meteorološke postaje, za potrebe procjene ugroženosti od poledice nije dovoljno. Potreban je općeniti kvantitativni kriterij izražen pomoću mjerljivih veličina koji će odrediti potencijalne uvjete za pojavu svih uzroka zaleđenih kolnika na širem području. Povoljni, odnosno potencijalni meteorološki uvjeti za stvaranje poledice pri tlu pojavljuju se u onim danima kada se javlja oborina (oborinski dani s dnevnom količinom oborine $R_d \geq 0.1$ mm) i temperatura zraka je pri tlu ≤ 0 °C odnosno na 2 m ≤ 3 0 °C. Sinoptičke situacije pri kojima se najčešće ostvaruju povoljni uvjeti za nastanak poledice, odnosno zaleđenih kolnika, javljaju se od jeseni do proljeća.

U kasnu jesen, početkom zime i u rano proljeće karakteristično je premještanje brzo pokretnih ciklonainih i frontainih sustava sa sjeverozapada ili jugozapada. Takvi sustavi često su praćeni naglim promjenama vremena. Pri nailasku sustava javlja se oborina i pritječe topliji zrak, a nakon prolaska sustava oborina prestaje, a temperatura se snižava. Pad temperature može dovesti do smrzavanja oborine i pojave zaleđivanja kolnika. S druge strane, u jesen i kasnoj zimi učestalo se javljaju stacionarni anticiklonaini tipovi vremena sa slabim strujanjem. U kontinentalnom nizinskom dijelu tada prevladava vedro ili maglovito vrijeme (često i niska slojevita naoblaka), dok je na Jadranu i u gorju sunčano i vedro.

Pri anticiklonainom tipu vremena mala je turbulentna razmjena zraka i stabilna stratifikacija atmosfere, pa se u nizinama zrak postupno ohlađuje. U slučaju da ovakva situacija nastupa nakon premještanja nekog oborinskog sustava, niske temperature tada dovode do smrzavanja prethodno pale oborine i pojave zaleđenih kolnika. Takve situacije iziskuju posebne analize i nisu obuhvaćene ovim prikazom. Stoga je učestalost poledice na cestama vjerojatno nešto veća od prikazanih rezultata. Slijedeći meteorološke pokazatelje u smislu broja dana sa poledicom ne očekuju se poremećaji u snabdijevanju stanovništva i funkcioniranje gospodarskih subjekata.

Usljed utjecaja poledice na promet, mogu se očekivati prometne nesreće. U cjelini gledano procjenjuje se da posljedice nastale utjecajem poledice mogu sanirati redovne službe i pravne osobe koje se zaštitom i spašavanjem bave u okviru vlastite djelatnosti.

MJESECI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	GO D
BROJ DANA S POLEDICOM ($R_d \geq 0.1 \text{mm}$ i $t_{\text{min}5\text{cm}} \leq 0.0^\circ\text{C}$)													
SRED	10.1	7.9	6.1	3.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	1.0	3.9	10.1	42.9
STD	5.2	4.4	3.9	2.4	0.6	0.0	0.0	0.0	0.4	0.8	2.8	3.2	10.9
MIN	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	4	22
MAKS	22	17	16	10	2	0	0	0	1	2	9	14	56

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – VELIKU VISINU SNIJEGA - :

Jače smanjenje snježnog pokrivača u budućoj klimi očekuje se u onim predjelima koji imaju najveće snježne pokrivače (Gorski kotar i ostali planinski krajevi).⁴⁵

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Hitna pomoć i vatrogasne snage su intervenirali nekoliko puta, a liječnici u ambulancama registriraju nekoliko uganuća i lomova ekstremiteta.

GOSPODARSTVO :

Manji zastoji u prometu na županijskim i lokalnim cestama,, kašnjenje radnika na posao i otežano kretanje, povrede građana od padova. Na dijelu prometnica javlja se led, kao i na dijelu staza za pješake. Ne očekuju se značajne štete. Moguće štete u gospodarstvu se samo procjenjuju.⁴⁶

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:

Javljuju se manje štete na okućnicama i kritičnoj infrastrukturi (elektroenergetika, telekomunikacije, vodoopskrba, opskrba plinom). Moguće poteškoće u opskrbi energentima.

⁴⁵ Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama za Republiku Hrvatsku

⁴⁶ Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 3. (4).

Kako do trenutka izrade Procjene rizika od velikih nesreća nisu bili dostupni podatci o prethodno utvrđenim štetama nije bilo moguće ovaj rizik obraditi sukladno propisanoj normi kao prioritetni rizik. Ovu prijetnju je potrebno pratiti, evidentirati nastalu štetu i u postupku revizije Procjene rizika ukoliko podatci budu upućivali na to, istu tretirati kao prioritetni rizik.

13.1. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – IZVANREDNO VELIKA VISINA SNIJEGA

13.1.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglašiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela⁴⁷ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

13.1.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

⁴⁷ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))
 - stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
 - datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

13.1.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.
5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

13.1.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

13.1.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijete ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁴⁸.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:

⁴⁸ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

- vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
- kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
- drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

13.1.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

13.1.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.⁴⁹
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstvo obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja
 - podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.

⁴⁹ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

13.2. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Na temelju Zakona o cestama („Narodne novine“ NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23) Županijska uprava za ceste organizira i ugovara održavanje županijskih i lokalnih cesta u zimskom razdoblju sa za to osposobljenim izvoditeljima te nadziru njegovo provođenje.

Pod održavanjem cesta u zimskim uvjetima – zimska služba, razumijevaju radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i osiguranja sigurnog odvijanja prometa. Cesta se smatra prohodnom kada je radovima na uklanjanju snijega omogućeno prometovanje vozila uz upotrebu zimske opreme.

Pod radovima održavanja u zimskim uvjetima razumijevaju se osobito:

- pripremni radovi prije nastupanja zimskih uvjeta
- organiziranje mjesta pripravnosti i njihovo označavanje
- zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, zapuha i lavina,
- čišćenje snijega s kolnika i prometne signalizacije
- obilježavanja rubova kolnika
- osiguravanje odvodnje s kolnika
- uklanjanje vozila s kolnika ceste
- postavljanje posebne prometne signalizacije u slučajevima posebnog režima prometa ili zatvaranja dijela ceste,
- obavješćivanje javnosti o stanju i prohodnosti cesta.

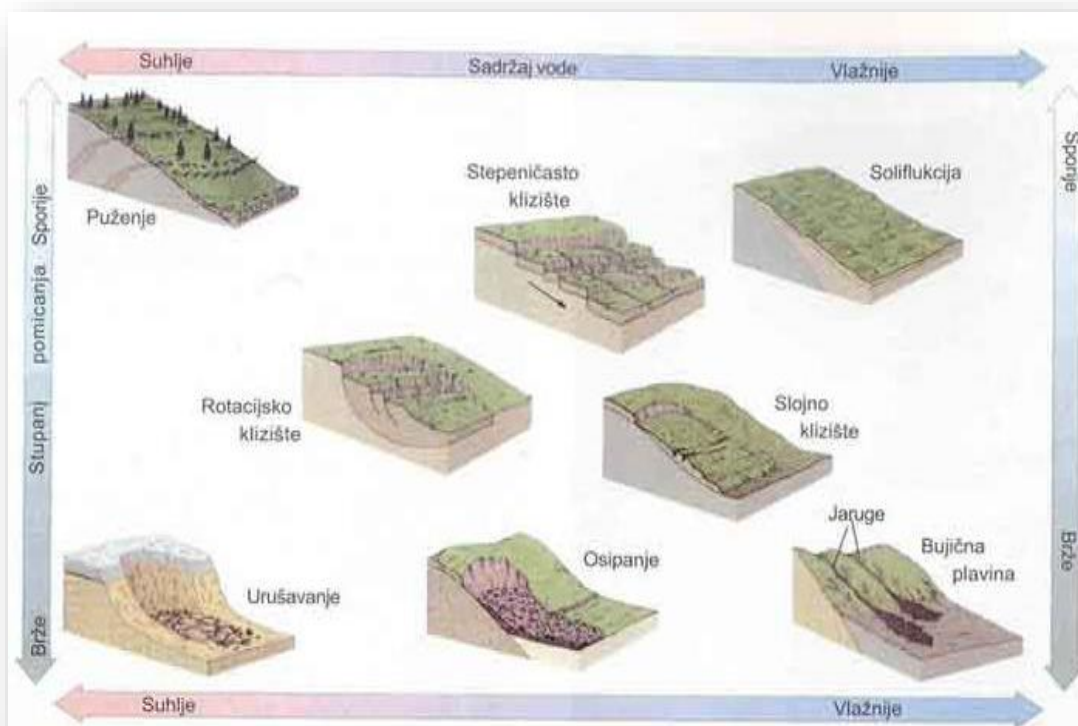
**KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I
PREVRTANJE ZEMLJIŠTA**

14. Prirodna nepogoda – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLIŠTA –

KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLIŠTA:

Klizište je dio padine na kojem je zbog poremećaja stabilnosti došlo do klizanja tla, to jest kretanja površinskog sloja zemlje. Stabilnost tla ovisi o strmini i obliku padine, geomehaničkim svojstvima tla, rasporedu slojeva tla i drugom. Najčešći je uzrok klizanja tla promjena razine podzemnih voda, ali i promjena tokova površinskih voda, sezonske promjene vlažnosti i temperature zraka, tektonski poremećaji i potresi, te neprikladni zahvati na tlu. Klizište se može javiti kako na prirodnim padinama tako i na izgrađenim pokusima. Klizanje može biti polagano (puzanje tla), ili se može dogoditi u kratkom razdoblju.

Vrste klizišta

Na području BPŽ karakteristična je reljefna zonalnost, pri čemu se izdvajaju dvije osnovne reljefne cjeline: pobrđe Dilja i nizina uz rijeku Savu. Generalno gledano, rizik klizanja terena prisutan je u brdskom dijelu BPŽ.

U pojedinim JLS klizanje terena se i dogodilo, pri čemu je najveće klizište, prema zahvaćenoj površini i materijalnoj šteti koju je prouzročilo, bilo ono u brdskom dijelu grada Slavonskog Broda. Dilj gora s Kasonja brdom reljefno je dinamično pobrđe. Reljefna energija prostora kreće se u vrijednostima od 100 do 200 m/km², što znači da pobrđe ulazi u kategoriju umjereno raščlanjenog reljefa.

Sjeverna greben antiklinala češljasto je disecirana brojnim potočnim i derazijskim dolinama na niz usporednih kosa. Na južnoj, nižoj greben antiklinali, disekcija je jača pa su tu doline duže. Također, brojne su i derazijske doline, nastale izravno iz klizišta.

Krajnji istočni dio južne greben antiklinalne tzv. *Čepelovac* odvojen je poprečnim rasjedom, kojeg prati dolina Glogovice, od Grabarja do Podvinja. Obzirom na jaku tektonsku razlomljenost, Čepelovac je podijeljen na dva manja bloka i to: *Čepelovac u užem smislu* i tzv. *Vranovačko brdo*.

Rubni dijelovi brdskog dijela prema nizini izgrađeni su od pijeska, gline i šljunka. To su sedimenti pliocenske do pliokvartalne starosti, pokriveni tanjim ili debljim plaštom padinskog lesa i lesu sličnih naslaga, koje su često zaglinjene. Udio pijeska i šljunka opada s dubinom, a raste postotni udio prašinstog pijeska i gline. Litološke osobine tih, uglavnom nevezanih do poluvezanih sedimenata, pokazuju često nepravilne promjene u lateralnom i vertikalnom smjeru. Pozornost ovog kompleksa stijena varira u granicama od 25 do 50 %. Vodopropusnost za šljunak i pijesak iznosi oko 10-2 m/s, a za glinu 10⁻⁴ do 10⁻⁷ m/s. Za područja u kojima prevladava pijesak karakteristično je jaruženje, a za ona s pretežito glinovitim sastavom karakteristična su klizišta. Posebno se to odnosi na južne padine Brodskog brda.

⁵⁰UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA PRIRODNU NEPOGODU – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA -:

Klimatske promjene odražavaju se na porast temperature zraka, promjene u oborinskom režimu, ali i promjeni učestalosti ekstremnih vremenskih uvjeta.

UTJECAJ NA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI:

Posljedice su ograničene, ali ih ima. Ugroženo stanovništvo živi u naseljima: Brodsko Vinogorje (3 230 stanovnika) i Podvinje (3 876 stanovnika). Ukupno na područjima s pojačanom erozijom stanuje oko 11 % stanovništva grada Slavenskog Broda (cca 7 106 stanovnika).

Život i zdravlje ljudi			
Kategorija	Posljedice	Kriterij % osoba JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	⁵¹ 6<0,001	
2	Malene	0,001 – 0,0046	
3	Umjerene	0,0047 – 0,011	X
4	Značajne	0,012 – 0,035	
5	Katastrofalne	0,036 ili više	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na život i zdravlje ljudi nalaze se u **kategoriji 3 – umjerene posljedice**.

⁵⁰ <http://www.geografija.hr teme/klima-i-vode/utjecaj-klime-na-promet/>

⁵¹ Uzima se u obzir ako je uslijed posljedica nesreće stradala bar jedna osoba.

GOSPODARSTVO :

Dosadašnjim istraživanjima utvrđeno je kako klizišta ugrožavaju živote i imovinu stanovništva (stambeni i ostali pomoćni objekti) te društvenu infrastrukturu (prometnice).

Moguće štete u gospodarstvu se samo procjenjuju.⁵² Godine 2018. utvrđena šteta iznosila je 23.667.793,09 kn, što je oko 3% od proračuna Brodsko-posavske županije. Štetu od posljedica klizanja terena prijavilo je devet fizičkih i pravnih osoba.

Gospodarstvo			
Kategorija	Posljedice	Kriterij – štete u % proračuna JLP(R)S	Ocjena (x)
1	Neznatne	<1%	
2	Malene	1 – 5%	X
3	Umjerene	5 – 15%	
4	Značajne	15 – 25%	
5	Katastrofalne	>25%	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na gospodarstvo nalaze se u **kategoriji 2 – malene posljedice**.

DRUŠTVENA STABILNOST I POLITIKA:

Javljuju se manje štete na okućnicama i kritičnoj infrastrukturi (elektroenergetika, telekomunikacije, vodoopskrba, opskrba plinom). Moguće poteškoće u opskrbi energentima.

Društvena stabilnost i politika				
Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće				
Kategorija	Oštećena kritična infrastruktura	Štete/gubici na građevinama od javno društvenog značaja	Prestanak rada kritične infrastrukture ili građevina od javno društvenog značaja na rok dulji od 10 dana	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene			X	
3 Umjerene	X	X		X
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Posljedice na društvenu stabilnost i politiku nalaze se u **kategoriji 3 – umjerene posljedice**.

⁵² Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 3. (4).

14.1. Prirodna nepogoda – klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta – vjerojatnost događaja

Kategorija	Kvalitativna	Vjerojatnost/frekvencija		Ocjena kategorije vjerojatnosti*
		Vjerojatnost	Frekvencija	
1	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe	
2	Malene	1 – 5%	1 događaj u 20 do 100 godina	
3	Umjerena	5 – 50%	1 događaj u 2 do 20 godina	X
4	Velika	51 – 98%	1 događaj u 1 do 2 godina	
5	Iznimno velika	>98%	1 događaj godišnje ili češće	

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

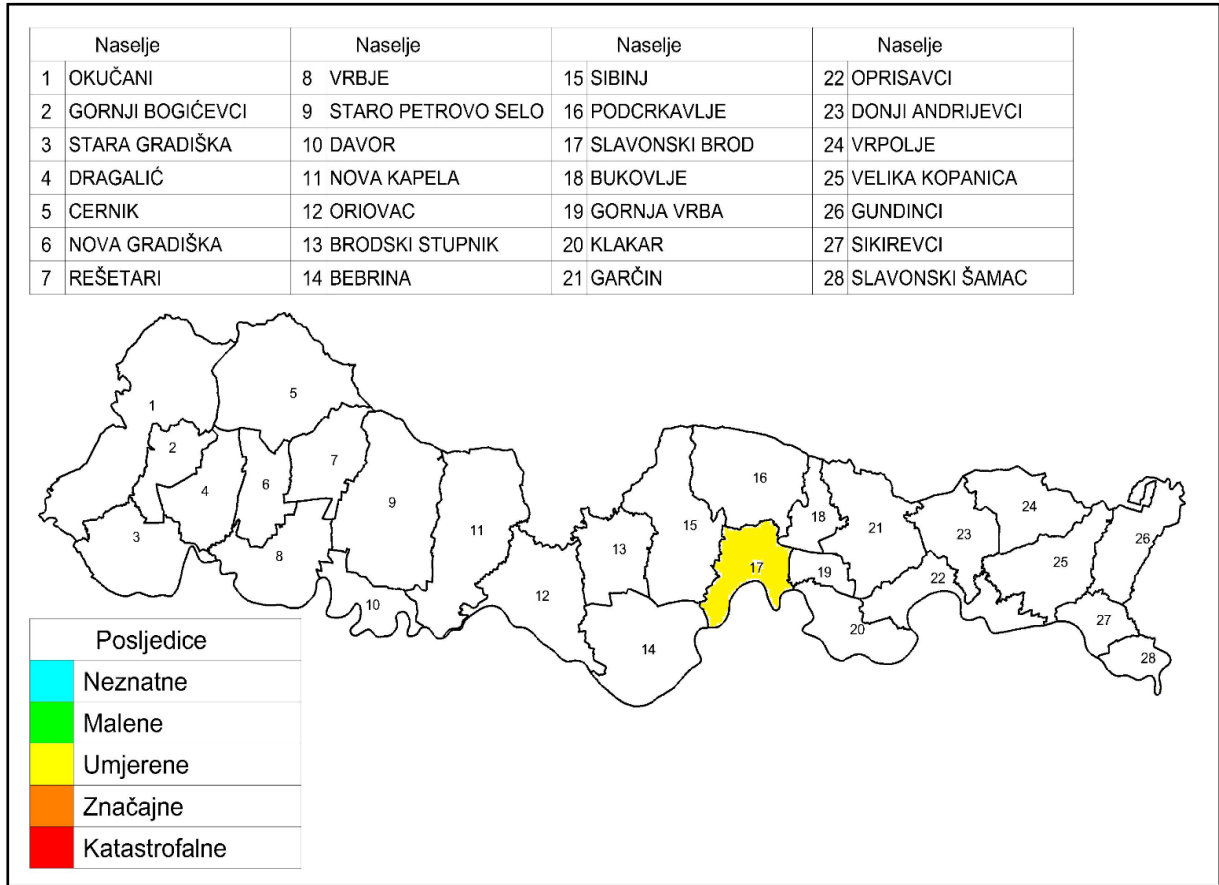
14.2. Prirodna nepogoda – klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta – zbirna ocjena posljedica

Zbirna ocjena kategorije posljedice velike nesreće				
Kategorija	Život i zdravlje ljudi	Gospodarstvo	Društvena stabilnost i politika	Zbirna ocjena (x)
1 Neznatne				
2 Malene		X		
3 Umjerene	X		X	X
4 Značajne				
5 Katastrofalne				

IZVOR: PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA 2022. GODINA

Zbirne posljedice ovise o posljedicama sva tri utjecaja na društvene vrijednosti i dobiju se kao srednja vrijednost kategorija život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvena stabilnost i politika, što određuje **kategoriju 3 – umjerene posljedice**.

14.3. Prirodna nepogoda – klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta – karta prijetnje

14.4. Popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode – KLIZANJE, TEČENJE, ODRONJAVANJE I PREVRTANJE ZEMLJIŠTA –

14.4.1. Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta utvrđuje općinsko odnosno gradsko povjerenstvo koje potom predlaže županu donijeti odluku o proglašenju prirodne nepogode.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika odnosno gradonačelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela⁵³ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

14.4.2. Prva procjena štete – prijava oštećenika i unos podataka u Registar šteta

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini gradskom ili općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)). Iznimno, zbog objektivnih razloga rok se može produžiti na 12 dana.

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko/gradsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produžiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog ili gradskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine imovine:
 - građevine ([Prilog 2](#), [Prilog 3](#), [Prilog 4](#))
 - opremu ([Prilog 2](#), [Prilog 5](#))
 - zemljišta ([Prilog 2](#))
 - višegodišnje nasade ([Prilog 2](#))
 - šume ([Prilog 2](#))

⁵³ članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- stoku ([Prilog 2](#))
 - ribe ([Prilog 2](#))
 - poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([Prilog 2](#))
 - ostala sredstva i dobra ([Prilog 2](#)).
5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:
- datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
 - podatke o vrsti prirodne nepogode
 - podatke o trajanju prirodne nepogode
 - podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
 - podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
 - podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
 - podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

14.4.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko/gradsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

4. Prijava konačne procjene štete sadržava:
 - odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
 - podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
 - podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
 - podatke o uzroku i opsegu štete,
 - podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
 - ostale statističke i vrijednosne podatke.

5. Općinsko/gradsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

6. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.

7. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.

14.4.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

14.4.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijeti ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnom nepogodom.
2. Žurna pomoć dodjeljuje se iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁵⁴.
3. Žurna pomoć u pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.
4. Temeljem prijedlog župana ili gradonačelnik/načelnik za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

14.4.6. Nositelji mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode na županijskoj razini

14.4.6.1. Županijsko i stručno povjerenstvo

1. Poslove u vezi s procjenom štete i dodjele sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva.⁵⁵
2. Županijska skupština imenuje povjerenstvo za procjenu štete na razdoblje od četiri godine. Odluka o imenovanju županijskih povjerenstava objavljuje se službenom glasniku jedinice lokalne samouprave.
3. Županijsko povjerenstva obavlja sljedeće poslove:
 - usklađuje rad gradskih i općinskih povjerenstava
 - provjerava i utvrđuje konačnu procjenu šteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svog područja

⁵⁴ ispunjavanjem uvjeta iz članka 36. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

⁵⁵ Članak 8. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

- podnosi Državnom povjerenstvu prijedlog s obrazloženjem za odobravanje žurne novčane pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda
 - po potrebi izravno na terenu i području zahvaćenom prirodnom nepogodom obavlja izvid štete na imovini u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih ministarstava odnosno pravne osobe, ovisno o vrsti i posljedicama prirodnih nepogoda i nastale štete
 - objedinjuje i prosljeđuje putem Registara štete Državnom povjerenstvu konačne procjene štete te konačno izvješće o utrošku sredstava žurne pomoći i sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih u gradovima odnosno općinama na području županije
 - imenuje stručno povjerenstvo na temelju prijedloga općinskog odnosno gradskog povjerenstva
 - donosi plan djelovanja u području prirodnih nepogoda iz svoje nadležnosti
 - obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju, odnosno poslove koje provodi u suradnji s Državnim povjerenstvom
4. Kada općinsko odnosno gradsko povjerenstvo nije u mogućnosti, zbog nedostatka specifičnih stručnih znanja, procijeniti štetu od prirodnih nepogoda, može zatražiti od županijskog povjerenstva imenovanje stručnog povjerenstva na području u kojem je proglašena prirodna nepogoda.
5. Stručna povjerenstva pružaju stručnu pomoć općini/gradu u roku u kojem su imenovana i surađuju s općinskim/gradskim povjerenstvom i županijskim povjerenstvom grada za koje obavljaju poslove.

14.5. Procjene osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva

Pod opremom i sredstvima prvenstveno se podrazumijeva sve što je potrebno nositeljima mjera koji su odgovorni za provedbu Zakona o sustavu civilne zaštite kako bi učinkovito obavljali svoje zadaće i povećali svoju spremanost za sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva.

Brodsko-posavska županija usvojila je u 2022. godini Procjenu rizika od velikih nesreća kao polazni dokument i okvir za postizanje spremnosti civilne zaštite. Temeljem navedenog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite planiraju se financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite (osobna oprema za opće i specijalističke postrojbe, edukacije, vježbe, vozila itd.)

Nadalje, ostala sredstva kojim se sprječava stradanje stanovništva, imovine i gospodarskih funkcija su:

- planiranje mjera zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora („Narodne novine 29/83, 36/85 i 42/86).

15. DRUGE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA, ZNANSTVENIM USTANOVAMA I STRUČNJACIMA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA

Odgovor na prirodne nepogode, a posljedično i na smanjenje rizika od negativnih posljedica klimatskih promjena vrlo je složen problem koji može jedino biti kvalitetno adresiran ako se zasniva na suradnji sa svim relevantnim dionicima. Brodsko-posavska županija zbog toga Planom djelovanja u području prirodnih nepogoda redovito obuhvaća glavne platforme kroz koje će razvijati svoj odgovor na prirodne nepogode:

- suradnja sa nadležnim tijelima na razini Europske unije (Europski odbor regija)
- suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj razini
- suradnja sa nadležnim tijelima na lokalnoj razini
- suradnja sa stručnjacima za prirodne nepogode

15.1. Suradnja sa nadležnim tijelima na razini Europske unije

U skladu sa Okvirom iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa, odgovor na prirodne nepogode treba se zasnivati na jačanju lokalnih kapaciteta, uvažavajući njihova znanja sa terena.

Jedan od osnovnih prioriteta Europskog odbora regija u razdoblju 2020. – 2025. godine je izgradnja otpornih regionalnih i lokalnih zajednice. Globalne pandemije, klimatska, digitalna i demografska tranzicija te migracijski tokovi imaju velik utjecaj na sve europske regije, gradove i sela. Slijedeći UN-ove ciljeve održivog razvoja Europski odbor regija utvrđivati će rješenja kojima će osigurati da EU u dovoljnoj mjeri podupire lokalne i regionalne vlasti u odgovaranju na buduće krizne situacije i društvene promjene do kojih dolazi u njihovim zajednicama.

Brodsko-posavska županija i dalje će putem predstavnika Republike Hrvatske u Europskom odboru regija adresirati stavove koji se tiču potreba lokalnih i regionalnih zajednica u odgovoru na prirodne nepogode, a pogotovo onima koji su posljedica klimatskih promjena.

15.2. Suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj razini

Kako bi se razvijala kvalitetna suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj razini potrebno je prije svega adekvatno i stručno usklađenje sa dokumentima više razine jer se njima usklađuju ciljevi, omogućava napredak cijelog društva i uspostavlja djelotvoran okvir za suradnju.

U veljači 2021. godine, Hrvatski sabor donio je Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine. U skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske dokument je hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske. Ostali akti strateškog planiranja ne mogu biti u suprotnosti s Nacionalnom razvojnom strategijom, što uključuje i plan razvoja jedinica lokalne samouprave.

Nacionalnom razvojnom strategijom određuju se dugoročni razvojni smjerovi i strateški ciljevi države, ali se daju i smjernice i utvrđuju prioritete za pregovore s Europskom komisijom o korištenju sredstava Europske unije. U proces izrade primjenom načela partnerstva uključeni su bili i predstavnici jedinica područne (regionalne) samouprave.

Kako bi se provela integracija svih planskih i strateških dokumenata, prilikom izrade ostalih planskih dokumenata potrebno je poseban fokus staviti na strateške ciljeve iz Nacionalne razvojne strategije koji se tiču smanjenje utjecaja od prirodnih nepogoda.

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije koji se posebno tiču smanjenja utjecaja od prirodnih nepogoda i koji imaju prioritete u provedbi pojedine javne politike su:

Strateški cilj 7. „Sigurnost za stabilan razvoj“
Prioritetno područje - Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava civilne zaštite
Prioriteti provedbe politike na području otpornosti na rizike od katastrofa:
- jačanje kapaciteta i otpornosti na svim razinama i u svim fazama sustava upravljanja rizicima od katastrofa - smanjenje rizika od katastrofa uzrokovanih prirodnim prijetnjama, rizici na koje negativno utječu klimatske promjene, katastrofe uzrokovane kemijskim i biološkom prijetnjama, te katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem - jačanje sposobnosti operativnih snaga civilne zaštite

Strateški cilj 7. „Sigurnost za stabilan razvoj“
Prioritetno područje - Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava civilne zaštite
Prioriteti provedbe politike na području sustavu vatrogastva:
- jačanje kapaciteta i otpornosti na svim razinama te u svim fazama sustava upravljanja vatrogasnim intervencijama - jačanje sposobnosti vatrogasnih postrojbi kroz ulaganja u vatrogasnu infrastrukturu i nove tehnike i tehnologije radi skraćivanja vremena dolaska i vremena intervencije

Strateški cilj 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“
Prioritetno područje - Zaštita prirodnih resursa i borbe protiv klimatskih promjena
Prioriteti provedbe politike na području održivog okoliša
- kvalitetno i održivo upravljanje vodama - prevencija rizika, promicanje otpornosti i prilagodbe klimatskim promjenama

Strateški cilj 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“
Prioritetno područje - Zaštita prirodnih resursa i borbe protiv klimatskih promjena
Prioriteti provedbe na području energetske politike
- energetska obnova zgrada <i>(Pri energetske obnovi uzet će se u obzir posljedice razornih potresa u Hrvatskoj u 2020. godini, a u obnovi zgrada u svim dijelovima Hrvatske primijenit će se načela tranzicije na čišće izvore energije i protupotresne zaštite.)</i>

Strateški cilj 9. „Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva“
Prioritetno područje – Doprinos klimatskoj neutralnosti, smanjenje upotrebe pesticida i povećanje ekološke proizvodnje u skladu sa novim smjerovima EU-a
Prioriteti provedbe politike na području doprinosa klimatskoj neutralnosti, smanjenu upotrebu pesticida i povećanja ekološke proizvodnje
- ulaganje u sustav navodnjavanja i odvodnje

Usklađivanje sa Strategijom upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine

Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2022. godine donijela je Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijski plan upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine⁵⁶.

Svrha Strategije je poboljšanje sposobnosti upravljanja rizicima od katastrofa, a ima dva strateška cilja:

1. smanjenje rizika od katastrofa
2. povećanje spremnosti za upravljanje u katastrofama.

Županija će nastaviti svoj proaktivni pristup upravljanju rizicima fokusirajući se na one aktivnosti koje su u njegovim ovlastima i mogućnostima, a posebno stavljajući naglasak na preventivne aktivnosti i jačanje svojih operativnih kapaciteta za potrebe odgovora, kao što su:

- održavanje cestovne kanalske mreže, održavanje kanalske mreže i prijelaza i ažurno prikupljanje sredstava i naplata naknade za uređenje voda u korist Hrvatskih voda
- poticanje uz energetske obnovu i sveobuhvatnu obnovu zgrada, koja obuhvaća i mjere za povećanje sigurnosti zgrada od potresa, požara i drugih prirodnih nepogoda
- edukacija građana
- ugradnja novih saznanja u prostorne planove

⁵⁶ Odluka o donošenju Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijskog plana upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine, Klasa: 022-03/21-43/04, Urbroj: 50301-29/09-22-8, Zagreb, 19. listopada 2022.

- očuvanje, održavanje i jačanje zelene i plave infrastrukture u svrhu smanjenja rizika od ekstremnih temperatura.

15.3. Suradnja sa nadležnim tijelima na lokalnoj razini i ostalim stručnjacima za prirodne nepogode

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027.

U skladu sa obvezama iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 123/17, 151/22, Brodsko-posavska županija izradila je Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027.

Plan razvoja Brodsko-posavske županije rezultat je rada velikog broja dionika, Centra za razvoj Brodsko-posavske županije u suradnji sa svim ostalim institucijama s područja županije koje su osigurale potrebne podatke i sudjelovale u kreiranju strateškog okvira uz podršku stručnog tima Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba.

Plan razvoja predstavlja okvir za usklađivanje razvojnih stremljenja u Županiji, njime se osigurava poveznica između europskih, nacionalnih i lokalnih razvojnih planova. Hijerarhijska struktura Plana razvoja Brodsko-posavske županije temelji se na prioritetima, posebnim ciljevima i mjerama te osigurava funkcionalnu poveznicu s Nacionalnom razvojnom strategijom (NRS) Republike Hrvatske do 2030. godine.⁵⁷

U Planu razvoja posebno je stavljen naglasak na jačanje sposobnosti odgovora na krizne situacije. Kao jedna od točki slabosti uočen je nedovoljna razvijenost sustava obrane od prirodnih nepogoda, dok su kao prijetnje prepoznate klimatske promjene i učestale prirodne nepogode.

AKTIVNOSTI

U skladu sa Planom razvoja poseban naglasak stavit će se na sljedeće aktivnosti:

- obranu od poplava
- na otklanjanje pritisaka nezakonite gradnje, obnovu i uređenje povijesnih središta gradova i ostalih naselja radi očuvanja karaktera i vrijednosti krajobraza te smanjivane rizika od poplava i klizišta. Također, potrebna je i edukacija djelatnika u tijelima nadležnim za prostorno uređenje radi prilagodbe klimatskim promjenama kroz prostorne planove kao i edukacija građana za aktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja.

⁵⁷ Izvor: Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027.

- unapređenjem sustava zaštite od prirodnih nepogoda osigurat će se kvalitetan i dobro organiziran sustav civilne zaštite u slučaju pojave mogućih budućih nepogoda kroz aktivnosti ulaganja u projekte akumulacije i retencije, edukativne aktivnosti o mogućnostima zaštite od prirodnih nepogoda i aktivnosti u izvanrednim situacijama, izgradnju i/ili opremanje vatrogasnih domova i spremišta.

STRATEŠKI PROJEKTI

Strateški projekt predviđeni Planom razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027., koji će imati bitan utjecaj na kvalitetan odgovor na prirodne nepogode je:

1. Izgradnja sustava navodnjavanja za cijelu Brodsko – posavsku županiju

U Orubici je izrađen prvi javni sustav navodnjavanja u Brodsko-posavskoj županiji. Vodom iz rijeke Save poljoprivredna zemljišta će se zalijevati prve dvije godine besplatno, što je u trenutku izuzetnog porasta cijena energenata izuzetno značajno za proizvođače.

Sljedeći je izgradnja javnog sustava navodnjavanja Biđ. Bruto površina područja obuhvata sustava navodnjavanja Biđ iznosi 1.190 ha. Neto poljoprivredne površine predviđene za navodnjavanje zauzimaju 1.083 ha, a prestali dio od 107 ha otpada na vodene površine, putove i šume. Buduće područje navodnjavanja prostire se između kanala Biđ na jugu i sjeveru za potrebe poljoprivrednika s područja općine Vrpolje u naselju Čajkovci, a dio u općini Donji Andrijevci te općini Velika Kopanica, naselju Divoševci.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 60.000.000,00 kn

Sufinanciranje od strane BPŽ: 9.000.000,00 kn

Planirani izvori financiranja: Proračun BPŽ-a, Državni proračun, Hrvatske vode, fondovi EU-a

INDIKATIVNI POPIS PROJEKATA

Indikativni popis projekata kojim će se utjecati na jačanje odgovora na prirodne nepogode čine:

- Krizni volonterizam u Brodsko posavskoj županiji – HGSS SB
- Uređenje i opremanje prostora HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški, opremanje vozilima, plovilima
- Unapređenje programa spašavanja na vodi, potraga na vodi i neuređenim područjima, spašavanjima iz speleobjekata i ruševina
- Rekonstrukcija građevine javno – društvene namjene – društveni i vatrogasni dom Godinjak

- Podizanje razine spremnosti za smanjenje rizika od katastrofa izgradnjom novog vatrogasnog doma u Općini Sibinj
- Izgradnja vatrogasnog doma za potrebe vatrogastva i civilne zaštite u Općini Gornji Bogičevci i u Gunjavcima
- Dogradnja i rekonstrukcija vatrogasnog doma u Starim Perkovicima
- Podizanje razine spremnosti za smanjenje rizika od katastrofa rekonstrukcijom i opremanjem prostorija HGSS Stanice Slavonski Brod u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški
- Nabavka vozila (kombi vozilo, terensko vozilo, osobno vozilo) potrebnih za intervencije
- Uređenje vatrogasnog doma u Slavonskom Brodu.

Ostala suradnja sa nadležnim tijelima na lokalnoj razini i ostalim stručnjacima za prirodne nepogode

Planski dokumenti zaštite od požara

Sukladno planskim dokumentima zaštite od požara i preporukama stručnjaka, a zbog bolje operativnosti i koordinacije na vatrogasnim intervencijama Brodsko-posavska županija poticat će ustrojavanje županijskog vatrogasni operativni centar (193) koji bi zaprimao dojave za vatrogasne intervencije, uzbunjivao i upućivao vatrogasne postrojbe na intervenciju, te koordinirao vatrogasnim intervencijama i bio produžena ruka županijskom vatrogasnom zapovjedniku.

Planski dokumenti iz područja civilne zaštite

Sukladno planskim dokumentima civilne zaštite i preporukama stručnjaka, Brodsko-posavska županija će u skladu sa svojim mogućnostima razvijati sustav civilne zaštite, fokusirajući se na sve sastavnice civilne zaštite, a posebno uzimajući u obzir aktivnosti predviđene Procjene rizikom od velikih nesreće 2022.:

Kako bi se sastavnice sustava CZ koje se odnose na stanje svijesti o prioritetnim rizicima i stanja fiskalne situacije unaprijedile, potrebno je:

- sazivati Stožer CZ i onda kada povod nije neki štetni događaj; cilj sazivanja je upoznavanje članova s utvrđenim prijetnjama i mjerama odgovora na iste, štetama izazvanim u proteklom periodu te mjerama kojima su one mogle biti spriječene ili bar ublažene,
- predstavničko tijelo upoznati s: prioritetnim prijetnjama, područjem ugrožavanja, posljedicama, načinom preventivne zaštite, potrebnim troškovima za podizanje svijesti ugroženog stanovništva, provedbom obrane od prijetnji te operativnim mjerama ublažavanja posljedica i sanacije stanja ugroženog područja,

- u ugroženim naseljima organizirati javne tribine o prijetnjama, mogućim posljedicama neželjenog događaja te načinu samozaštite ugroženog stanovništva,
- jednom godišnje ili najmanje jedanput u dvije godine, organizirati vježbe sklanjanja, evakuacije i spašavanja stanovništva iz ugroženih područja,
- organizirati okupljanje operativnih snaga CZ (liječnička ekipa, povjerenici civilne zaštite, timovi civilne zaštite i drugi) sa ciljem upoznavanja s načinom djelovanja prijetnje, njihovom ulogom u reagiranju na prijetnje te posebno načinom samozaštite od iste,
- planirati financijska sredstva za provedbu mjera reagiranja u slučaju prijetnje velikom nesrećom i sredstva za povrat u funkciju ugroženog područja,
- donijeti urbanističke planove naselja i gospodarstva u kojima će biti izuzeta (za građenje) ona područja u kojima zaštita nije djelotvorna (inundacijska područja, aktivna klizišta, područja s teškim posljedicama kod tehničko-tehnoloških nesreća).

Kako bi se sastavnica sustava koja se odnosi na stanje mobilnosti operativnih kapaciteta sustava civilne zaštite i stanja komunikacijskih kapaciteta unaprijedila potrebno je:

- izvršiti analizu potreba vlastitih operativnih snaga za satelitskim mobilnim telefonima i mobilnim radio uređajima te planirati financijska sredstva za njihovu nabavu,
- budući da BPŽ ne posjeduje vlastita prijevozna sredstva kojima bi osigurala mobilnost vlastitih operativnih snaga (niti bi bilo racionalno da ih ima), potrebno je u planskim dokumentima točno definirati potrebe i iste osigurati izuzimanjem od građana .

Ostale aktivnosti

Brodsko-posavska županija već je u svojim prethodnim planovima od prirodnih nepogoda u skladu sa svojim ovlastima i mogućnostima fokusirala se na razvoj sustava odgovora na područje edukacije i digitalizacije što je u skladu sa što je u skladu sa obvezama koje proizlaze iz Nacionalne razvojne strategije, Strategije o klimatskim promjena Republike Hrvatske za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godine i Zakonom o sustavu civilne zaštite.

S obzirom da je na sve aktivnosti utjecala pandemija virusom COVID-19, koja je bitno ograničavala provođenja edukacija ili vježbi, Brodsko-posavska županija će za sljedeću godinu predvidjeti više aktivnosti u pogledu edukacija.

15.3.1. Edukacija

Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine poseban naglasak stavlja na jačanje svijesti građana i edukaciju. Poseban fokus pri planiranju edukacija treba staviti na ranjive skupine kao što su djeca, osobe sa invaliditetom, ali i starije osobe.

15.3.1.1. *Informativno- edukativne aktivnosti djece o utjecaju klimatskih promjena i postupanju u slučaju prirodnih nepogoda*

Trenutno ne postoji sustavno obrazovanje o klimatskim promjenama, a radi se o generacijama koje će izravno biti pogođene promjenama koje će uključivati povećanje ekstremnih vremenskih prilika kao što su poplave, suša, olujno nevrijeme, tuča pa nadalje. Također ne postoji sustavno obrazovanje o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo u potresima.

Iz navedenih razloga i u okviru svojih mogućnosti i ovlasti, Brodsko-posavska županija će provoditi i poticati provođenje aktivnosti navedenih u tablici.

Tablica 6: Informativno-edukativne aktivnosti za djecu

AKTIVNOST ⁵⁸	SVRHA
Informativno-edukativne aktivnosti za djecu u slučaju požara, potresa i poplava, olujno nevrijeme i ostalih prirodnih nepogoda.	Svrha je učiti djecu kako se pravilno ponašati ne samo unutar odgojne institucije, već i u svakodnevnom životu u slučaju potresa, ali i prirodnih nepogoda čiji intenzitet će se pojačavati zahvaljujući klimatskim promjenama (npr. poplave, požari, olujno nevrijeme). Usvajanjem znanja ima za svrhu i smanjenje mogućnosti ozljede djece.

15.3.1.2. *Informativno-edukativne aktivnosti odraslog stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i postupanju u slučaju prirodnih nepogode*

Brodsko-posavska županija će u okviru svojih mogućnosti i ovlasti provoditi i poticati na podizanje svijesti javnosti o utjecaju i rizicima klimatskih promjena i prilagodbe istima⁵⁹, te o osobnom ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda.

⁵⁸ Aktivnosti trebaju biti prilagođene dobi npr. radionice, igrokazi, slikovnice, vježbe.

⁵⁹ Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) na više mjesta propisuje obvezu informiranja javnosti i osiguravanja sudjelovanja javnosti o pitanjima zaštite okoliša, održivom razvoju i utjecati na razvoj svijesti građana o zaštiti okoliša. Sve mjere su usmjerene na smanjenje utjecaja klimatskih promjena.

Tablica 7: Informativno-edukativne aktivnosti za odraslo stanovništvo

AKTIVNOST	SVRHA
Provođenje edukativnih aktivnosti o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo onih koji su posljedica klimatskih promjena.	Odraslo stanovništvo, posebno ono starije dobi, pogođeno je i teško se prilagođava ekstremnim temperaturama, ali i svim drugim prirodnim nepogodama. Edukativne aktivnosti imaju za cilj smanjenja rizika od stradavanja stanovništva, omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe.
Informativne aktivnosti vezano za osiguranje štete od prirodnih nepogoda.	Klimatske promjene uzrokuju povećanje prirodnih nepogoda koji utječu na visinu i učestalost šteta. Poticanjem osiguranja imovine smanjuje se iznosi pomoći i omogućava osiguranja sredstava za druge potrebe.

15.3.2. Podrška osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa

Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine poseban naglasak stavljen je na primjenu Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Konvencijom je određeno kako Država potpisnica konvencije u skladu sa svojim obvezama proisteklim iz međunarodnog prava, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo koje obuhvaća ljudska prava poduzet će sve potrebne mjere za osiguranje zaštite i sigurnosti osoba s invaliditetom u rizičnim situacijama, uključujući situacije oružanog sukoba, humanitarnih kriza i prirodne katastrofe.

Ured pravobraniteljice za osobe sa invaliditetom je nakon razornog potresa skrenuo pažnju kako se treba posebno obratiti pažnja na osobe sa invaliditetom. Ured je nadležnim tijelima dostavio Vodič za podršku osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa izdan od strane Zajednice saveza osoba sa invaliditetom Hrvatske.

Vodeći se navedenim preporukama, Brodsko-posavska županija pokrenula je inicijativu za izradom pojedinačnih planova evakuacije za osobe s invaliditetom kao dijelom Planova djelovanja civilne zaštite.

Tablica 8: Podrška osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa

AKTIVNOST	SVRHA
Edukacija povjerenika CZ	Upoznati povjerenike CZ sa osobama sa invaliditetom i njihovim ograničenjima, na prostoru njegovog djelovanja. Obučiti povjerenike CZ sa načinom postupanja s osobom sa invaliditetom u skladu sa njegovim ograničenjima.
Edukacija osoba sa invaliditetom	Upoznati osobe sa invaliditetom sa načinom postupanja u kriznim situacijama u skladu sa njihovim ograničenjima.

15.3.3. Korištenje digitalnih tehnologija u svrhu jačanja odgovora na prirodne nepogode

Sukladno Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine digitalna tehnologija i digitalizacija sustava za pomoć u odgovoru i upravljanje operativnim snagama civilne zaštite jedan je od instrumenata za unaprjeđenje kvalitete odgovora.

Cilj je modernizacija postojećih i uspostava novih baza podataka o štetama i ranjivostima na negativne utjecaje prijetnji i njihovo sustavno i digitalizirano prikupljanje, kako bi se izradile kvalitetne i vjerodostojne procjene rizike i učinkovito i brzo informiranje građana u izvanrednim situacijama, ali i djelotvornost odgovora na katastrofe i velike nesreće.⁶⁰

Brodsko-posavska županija će u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima pojačati korištenje digitalnih tehnologija u svrhu bolje i kvalitetnije komunikacije sa građanima.

Službena web stranica i društvene mreže mogu se koristiti za:

- promociju aktivnosti vezano za preventivne mjere u smanjenju utjecaja klimatskih promjena
- promocija aktivnosti operativnih snaga civilne zaštite i uporaba broja 112
- promocija informativno-edukacijskih aktivnosti djece i odraslih
- nastavak digitalne pristupačnosti prilagodbe web stranice kako i osobe s invaliditetom ne bi imali nikakvih prepreka u interakciji ili pristupu digitalnom sadržaju
- razmjenu točnih i provjerenih informacija sa građanima u slučaju prirodne nepogode i omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe. Kao predložak, mogu se koristiti Upute za stanovništvo koje su sastavni dio Plana djelovanja CZ-a. ([prilog 6](#))
- upućivanje na izvore sa točnim i provjerenim informacijama
- smanjenja netočnih informacija i lažnih vijesti
- primanja pomoći ili volontiranja.⁶¹

⁶⁰ Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

⁶¹ Primjer : <https://petrinja.hr/>, <https://civilna-zastita.gov.hr/upute-za-gradjane/82>

⁵⁹ Materijali Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstva civilne zaštite namijenjena prevenciji: <https://civilna-zastita.gov.hr/upute-za-gradjane/82>

Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite izdalo je niz uputa za građane koje imaju za cilj bolju edukaciju o preventivnim mjerama u odnosu na potrese, požare, sušu i druge izvanredne događaja. Namjera je Županije dijeljenjem navedenih brošura i letaka putem službene web stranice i društvene mreže postići bolju informiranost građana o preventivnim mjerama koje mogu poduzeti.⁵⁹

Daljnje korištenje digitalnih tehnologija provodit će se u skladu sa planovima optimizacije, digitalizacije i modernizacije javne uprave koja će pojednostaviti administrativno okruženje i neizravno utjecati i na sustav odgovora na prirodne nepogode.

15.3.4. Terminski plan i procjena financijskih sredstava

U terminskom planu pružene je pregled aktivnosti koji se neposredno ili posredno odnose na razvoj sustava odgovora na prirodne nepogode.

Tablica objedinjuje:

- planske aktivnosti predviđene strateškim dokumentima
- usklađivanje planskih dokumenata
- informativno - edukativne aktivnosti
- provođenje aktivnosti predviđenih procjenom rizika od velikih nesreća
- komunalne aktivnosti
- ostale aktivnosti Županije.

Ostvarenje aktivnosti ovisiti će o mogućnostima izvora financiranja, raspoloživim ljudskim resursima i drugim faktorima koji se ne mogu u cijelosti unaprijed definirati.

Tablica 9: Okvirna procjena potrebnih financijskih sredstava i terminski plan

AKTIVNOST	OKVIRNI TERMINSKI PLAN	OKVIRNI IZNOSI
Prilikom izrade planskih dokumenata iste usklađivati sa strateškim ciljevima i posebnim ciljeva dokumenata više razine, te voditi računa o aktivnostima i mjerama koje su usmjerene na razvoj sustava zaštite od prirodnih nepogoda	2024.	Sredstava se planiraju u okviru proračuna
Usklađivanja i ažuriranje planskih dokumenata (<i>Plan djelovanja CZ-a – planovi za osobe s invaliditetom, redovno ažuriranje Plana djelovanja od prirodnih nepogoda itd.</i>)	U skladu sa zakonskim rokom, odnosno po dobivanju potrebnih podataka.	Visina iznosa moći će se procijeniti nakon dostave podataka od nadležnih tijela
Informativno-edukativne aktivnosti za djecu u slučaju požara, potresa, poplava i ostalih prirodnih nepogoda	2024.	
Provođenje edukativnih aktivnosti za odrasle osobe o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo onih koji su posljedica klimatskih promjena.	2024.	
Edukacija povjerenika CZ o postupanju sa osobama s invaliditetom u kriznim situacijama	2024.	Visina iznosa moći će se procijeniti nakon dostave podataka od nadležnih tijela
Edukacija osoba sa invaliditetom o postupanju u kriznim situacijama	2024.	
U ugroženim naseljima organizirati javne tribine o prijetnjama, mogućim posljedicama neželjenog događaja te načinu samozaštite ugroženog stanovništva	2024.	
Informativne aktivnosti vezano za osiguranje štete od prirodnih nepogoda	2024.	
Korištenje službene web stranice i društvenih mreža za jačanja svijesti građana: -promocija aktivnosti vezano za preventivske mjere koje Županija poduzima -promocija aktivnosti operativnih snaga civilne zaštite i uporaba broja 112 -promocija informativno-edukacijskih aktivnosti djece i odraslih	2024.	Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Županije.

Korištenje službene web stranice i društvenih mreža u slučaju prirodne nepogode za:	Aktivnost se provodi samo u slučaju prirodne nepogode	Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Županije.
-razmjenu točnih i provjerenih informacija sa građanima u slučaju prirodne nepogode i omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe -upućivanje na izvore sa točnim i provjerenim informacijama -smanjenja netočnih informacija i lažnih vijesti -primanja pomoći ili volontiranja		
Sazivati Stožer CZ i onda kada povod nije neki štetni događaj; cilj sazivanja je upoznavanje članova s utvrđenim prijetnjama i mjerama odgovora na iste, štetama izazvanim u proteklom periodu te mjerama kojima su one mogle biti spriječene ili bar ublažene	2024.	
Predstavničko tijelo upoznati s: prioritetnim prijetnjama, područjem ugrožavanja, posljedicama, načinom preventivne zaštite, potrebnim troškovima za podizanje svijesti ugroženog stanovništva, provedbom obrane od prijetnji te operativnim mjerama ublažavanja posljedica i sanacije stanja ugroženog područja	2024.	Sredstava se planiraju u okviru dijela proračuna namijenjenog za sustav civilne zaštite
Jednom godišnje organizirati vježbe sklanjanja, evakuacije i spašavanja stanovništva iz ugroženih područja	2024.	
Planirati financijska sredstva za provedbu mjera reagiranja u slučaju prijetnje velikom nesrećom i sredstva za povrat u funkciju ugroženog područja	2024.	
Organizirati okupljanje operativnih snaga CZ (liječničke ekipe, povjerenici civilne zaštite, timovi civilne zaštite i drugi) sa ciljem upoznavanja sa načinom djelovanja prijetnje, njihovom ulogom u reagiranju na prijetnje, te posebno načinu samozaštite od iste		
Izvršiti analizu potreba vlastitih operativnih snaga za satelitskim mobilnim telefonima i mobilnim radio uređajima te planirati financijska sredstva za njihovu nabavu	2024.	

Održavanje cestovne kanalske mreže	2024.	Sredstva se planiraju u okviru sredstava namijenjenih za komunalnu djelatnost
Održavanje kanalske mreže i prijelaza	2024.	
Očuvanje, održavanje i jačanje zelene i plave infrastrukture u svrhu smanjenja rizika od ekstremnih temperatura	2024.	
Ažurno prikupljanje sredstava i naplata naknade za uređenje voda u korist Hrvatskih voda		Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Županije.
Osigurati sredstva namijenjena za djelovanje vatrogasnih postrojbi	2024.	Sredstva se planiraju u okviru sredstava namijenjenih za protupožarnu zaštitu
Praćenje EU fondova i ostalih fondova u svrhu pravodobnog korištenja sredstava namijenjenih za ublažavanje posljedica klimatskih promjena, razvoj sustava zaštite i spašavanja	2024.	Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Županije u koordinaciji sa Razvojnomo agencijom VTA.
Koordinirati aktivnosti oko prijave za sufinanciranje projekata zaštite dugogodišnjih nasada iz sredstava EU	2024.	
Financijski pomoći poljoprivrednicima pri zaključivanju polica osiguranja	2024.	

16. IZVORI FINANCIRANJA

16.1. Izvori sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda

Novčana sredstva i druge vrste pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda na imovini oštećenika osiguravaju se iz:

- državnog proračuna s proračunskog razdjela ministarstva nadležnog za financije
- fondova Europske unije
- donacija.

16.2. Izvori sredstava za žurnu pomoć

Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj godini. Žurna pomoć dodjeljuje se iz:

- državnog proračuna
- proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda. Žurna pomoć uračunava se u iznos pomoći za djelomičnu sanaciju posljedica prirodnih nepogoda. Ako je iznos predujma veći od iznosa pomoći utvrđene za konačne potvrđene štete u Registru šteta, jedinice lokalne samouprave dužne su osigurati povrat viška dodijeljenih sredstava u proračun.

16.3. Izvori sredstava za razvoj sustava

Financijske mogućnosti ovisit će o dinamici oporavka Republike Hrvatske što će odrediti i dinamiku oporavka proračunskih prihoda.

Izvori financiranja za razvoj sustava kroz edukaciju i digitalizaciju su:

- proračun Brodsko-posavske županije
- europski fondovi

16.4. Izvješća , registar šteta i nadzor

Gradsko povjerenstvo ili općinsko povjerenstvo putem Registra šteta podnosi županijskom povjerenstvu izvješće o utrošku sredstava za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske te dostavlja i druge podatke u pisanom i/ili elektroničkom obliku koji osobito uključuju obrazloženja koja se odnose na utrošak i namjensko korištenje novčanih sredstava dodijeljenih iz državnog proračuna Republike Hrvatske, uključujući i izvore sredstava iz fondova Europske unije.

Rok podnošenja izvješća je 20 dana od dana donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći. ([prilog 7](#))

Županijsko povjerenstvo podnosi Državnom povjerenstvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava, putem Registra šteta i pisanim putem.

U izvješću se navode sredstva koja se dodjeljuju na razini županije, grada ili općine, kao i sredstva iz drugih izvora.

Rok podnošenja je 30 dana od dana donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o dodjeli sredstava pomoći. ([prilog 8](#))

U Registar šteta unose se prijave prvih procjena šteta i prijave konačnih procjena šteta, jedinstvene cijene te izvješća o utrošku dodijeljenih sredstava pomoći gradskih povjerenstava u skladu s obrascima i elektroničkim sučeljem.⁶²

Podaci iz Registra šteta koriste se kao osnova za određenje sredstava pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih zbog prirodnih nepogoda.

Nadzor nad uočenim nepravilnostima provode nadležna ministarstva. Proračunski nadzor provodi ministarstvo nadležno za financije.

⁶² Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, članak 41. (3).

16.5. Troškovi angažiranih pravnih osoba i redovnih službi

Troškovi angažiranja snaga zaštite i spašavanja koji se odnose na naknadu za angažiranja materijalno tehničkih sredstava vršiti će se prema stvarno izvedenim radovima i važećim cijenama u trenutku izvršenja zadatka.

Obračun troškova rada angažiranih MTS vrši se prema Zapisnicima o mobilizaciji materijalno – tehničkih sredstava).⁶³

Nakon prestanka korištenja privremeno oduzete pokretnine, načelnik Stožera, uz nazočnost vlasnika ili korisnika, pregledat će pokretninu i sačiniti Zapisnik o povratu privremeno oduzete pokretnine, na obrascu U koliko je nastala šteta istu je potrebno evidentirati u Zapisniku.

Vlasnik ili korisnik pokretnine, radi ostvarivanja prava na naknadu propisanu Uredbom o utvrđivanju naknade za privremeno oduzete pokretnine radi provedbe mjera civilne zaštite ("Narodne novine" broj 85/06), podnosi Županiji, koja je naložila privremeno oduzimanje pokretnine, Zahtjev za naknadu za privremeno oduzetu pokretninu.

Troškovi mobiliziranih pripadnika civilne zaštite isplaćuju se iz županijskog proračuna u visini dnevnice korisnika državnog proračuna u trenutku angažiranja prema modelu:

- 1 obveznik (više od 12 sati angažiranja) puna dnevica
 - 1 obveznik (manje od 12 sati angažiranja) pola dnevnice
- Uplata se obavlja na bankovne račune pripadnika civilne zaštite.

⁶³ Uredba o načinu i uvjetima za ostvarivanje materijalnih prava mobiliziranih pripadnika postrojbe CZ za vrijeme sudjelovanja u aktivnostima u sustavu CZ (Narodne novine broj 33/17,156/22).